

L-Erbgħa, 18 ta' Ġunju 2008

Il-proposta għal direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li temenda d-Direttiva 2003/54/KE dwar regoli komuni għas-suq intern fil-qasam tal-elettriku *I**

P6_TA(2008)0294

Riżoluzzjoni leġislattiva tal-Parlament Ewropew tat-18 ta' Ġunju 2008 dwar il-proposta għal direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li temenda d-Direttiva 2003/54/KE dwar regoli komuni għas-suq intern fil-qasam tal-elettriku (COM(2007)0528 — C6-0316/2007 — 2007/0195(COD))

(2009/C 286 E/43)

(Proċedura ta' kodeċiżjoni: l-ewwel qari)

Il-Parlament Ewropew,

- wara li kkunsidra l-proposta tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill (COM(2007)0528),
- wara li kkunsidra l-Artikolu 251(2), l-Artikolu 47(2), u l-Artikoli 55 u 95 tat-Trattat tal-KE, skond liema artikoli l-Kummissjoni ppreżentat il-proposta lill-Parlament (C6-0316/2007),
- wara li kkunsidra l-Artikolu 51 tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu,
- wara li kkunsidra r-rapport tal-Kumitat għall-Industrija, ir-Riċerka u l-Enerġija u l-opinjoni tal-Kumitat għall-Affarijiet Ekonomiċi u Monetarji u l-Kumitat għas-Suq Intern u l-Harsien tal-Konsumatur (A6-0191/2008),

1. Japprova l-proposta tal-Kummissjoni kif emendata;
2. Jistieden lill-Kummissjoni biex terġa' tirreferi l-kwistjoni lill-Parlament jekk ikollha l-hsieb li temenda l-proposta b'mod sostanzjali jew tibdilha b'test ġdid;
3. Jagħti istruzzjonijiet lill-President tiegħu biex jgħaddi l-pożizzjoni tal-Parlament lill-Kunsill u lill-Kummissjoni.

P6_TC1-COD(2007)0195

Pożizzjoni tal-Parlament Ewropew adottata fl-ewwel qari fit-18 ta' Ġunju 2008 bil-hsieb tal-adozzjoni tad-Direttiva 2008/.../KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li temenda d-Direttiva 2003/54/KE dwar ir-regoli komuni għas-suq intern fil-qasam tal-elettriku

(Test b'relevanza għaż-ŻEE)

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidraw it-Trattat li jstabbilixxi l-Komunità Ewropea, u b'mod partikolari l-l-Artikoli 47(2), 55 u 95 tiegħu,

Wara li kkunsidraw il-proposta mill-Kummissjoni ||,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ⁽¹⁾,

⁽¹⁾ ĠU C 211, 19.8.2008, p. 23.

L-Erbgha, 18 ta' Ġunju 2008

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat tar-Regjuni ⁽¹⁾,

Filwaqt li jaġixxu skond il-proċedura stipulata fl-Artikolu 251 tat-Trattat ⁽²⁾,

Billi:

- (1) Is-suq intern tal-elettriku, li ilu jiġi implimentat progressivament madwar il-Komunità mill-1999, għandu l-mira li jipprovdi għażla reali lill-konsumaturi kollha ta' *l-Unjoni Ewropea*, kemm jekk huma ċittadini kemm negozji, kif ukoll opportunitajiet godda ta' negozju u aktar kummerċ transkonfinali sabiex jiġu żgurati gwadanji f'termini ta' effiċjenza, standards oghla ta' servizz, kif ukoll sabiex jikkontribwixxi għas-sigurtà tal-provvista u għas-sostennibbiltà.
- (2) Id-Direttiva 2003/54/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-26 ta' Ġunju 2003 dwar ir-regoli komuni għas-suq intern fil-qasam tal-elettriku *l* ⁽³⁾ għamlet kontribut sinifikanti lejn il-holqien ta' suq intern tal-elettriku.
- (3) Madankollu, bhalissa, id-dritt li jinbiegħ l-elettriku fi kwalunkwe Stat Membru fuq termini ugwali u minghajr diskriminazzjoni jew żvantaġġ ma jista' jiġi ggarantit lil kumpaniji kollha *fl-Istati Membri kollha*. B'mod partikolari, aċċess mhux diskriminatorju għan-netwerk, u livell ugwalment effikaċi ta' superviżjoni regolatorja f'kull Stat Membru, għad ma jeżistux minhabba li l-qafas ġuridiku kurrenti mhuwieq suffiċjenti.
- (4) ***Provvista sigura ta' elettriku hija ta' importanza essenzjali għall-iżvilupp tas-soċjetà Ewropea, għall-implimentazzjoni ta' politika sostenibbli għall-bidla fil-klima, kif ukoll sabiex tinkoragġixxi l-kompetittività fi hdan is-suq intern. Għal dan il-għan għandhom jiġu żviluppati aktar interkonnnessjonijiet transkonfinali sabiex tiġi żgurata l-provvista tas-sorsi kollha ta' enerġija bl-irha prezz possibbli kemm għall-konsumaturi kif ukoll għall-industrija fl-Unjoni Ewropea.***
- (5) ***Suq intern tal-elettriku li jiffunzjona sew għandu jipprovdi kemm lill-produtturi bl-inċentivi xierqa għall-investiment f'generazzjoni ġdida tal-enerġija, kif ukoll lill-konsumaturi b'miżuri xierqa biex tiġi promossa aktar effiċjenza fl-użu tal-enerġija, u l-provvista sigura tal-enerġija tkun il-prekondizzjoni għal dan.***
- (6) ***Billi sorsi ta' enerġija li jiġġeddu huma sorsi kontinwi ta' enerġija, huwa essenzjali li tiġi żviluppata l-kapaċità ta' interkonnnessjoni ta' elettriku fil-livell Kommunitarju, waqt li tinghata attenzjoni speċjali lill-pajjiżi u lir-regjuni l-aktar iżolati tas-suq tal-enerġija tal-Komunità sabiex l-Istati Membri jinghatawllhom il-mezzi mehtieġa biex jilhqqu l-mira ta' 20 % ta' enerġija li tiġġedded sa l-2020.***
- (7) ***In-negozju u l-fluss tal-elettriku transkonfinali għandu jżid fis-suq intern sabiex jiżgura l-aħjar użu tal-generazzjoni ta' enerġija disponibbli u l-aktar prezzijiet baxxi. Madankollu, din m'għandhiex tkun skuża sabiex l-Istati Membri jew il-produtturi ma jkomplux jinvestu f'teknoloġija ġdida u moderna għall-generazzjoni tal-elettriku.***
- (8) Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-10 ta' Jannar 2007 intitolata "Politika dwar l-Enerġija għall-Ewropa" *l* saħqet fuq l-importanza li s-suq intern tal-elettriku jiġi kkompletat kif ukoll li jinholoq ambjent ekwu għall-imprizi kollha tal-elettriku stabbiliti fil-Komunità. Il-Komunikazzjonijiet tal-Kummissjoni tal-istess data dwar prospetti għas-suq intern tal-gass u l-elettriku u f'relazzjoni *l* mar-Rapport finali dwar l-inkjesta settorjali skond l-Artikolu 17 tar-Regolament (KE) Nru 1/2003 dwar is-swieq tal-gass u tal-elettriku wrew li r-regoli u l-miżuri preżenti ma jipprovdux il-qafas mehtieġ biex jinkiseb l-għan ta' suq intern li jiffunzjona tajjeb.

⁽¹⁾ ĠU C 172, 5.7.2008, p. 55.

⁽²⁾ Pożizzjoni tal-Parlament Ewropew tat-18 ta' Ġunju 2008.

⁽³⁾ ĠU L 176, 15.7.2003, p. 37.

L-Erbgħa, 18 ta' Ġunju 2008

- (9) **Sabiex jiġu żgurati l-kompetizzjoni u l-provvista tal-elettriku bl-aktar prezz baxx possibbli, filwaqt li fl-istess hin tiġi evitata dominanza tas-suq minn parteċipanti kbar, l-Istati Membri u l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jiffaċilitaw aċċess transkonfinali għall-fornituri godda ta' sorsi differenti ta' enerġija, kif ukoll għall-fornituri godda ta' generazzjoni ta' enerġija.**
- (10) Mingħajr separazzjoni effettiva tan-netwerks minn attivitajiet ta' generazzjoni u forniment, hemm ir-riskju inerenti ta' diskriminazzjoni mhux biss fl-operat tan-netwerk iżda wkoll fl-inċentivi għal kumpaniji integrati vertikalmnt biex jinvestu b'mod adegwat fin-netwerks tagħhom.
- (11) Ir-regoli dwar is-separazzjoni (unbundling) legali u funzjonali li bħalissa huma fis-seħh ma wasslux għas-separazzjoni effettiva tal-operaturi tas-sistema ta' trażmissjoni Fil-laqgħa li kellu fi Brussell fit-8 u d-9 ta' Marzu 2007, il-Kunsill Ewropew stieden lill-Kummissjoni tiżviluppa proposti leġiżlattivi għas-separazzjoni effettiva tal-attivitajiet tal-forniment u l-generazzjoni mill-operazzjonijiet tan-netwerk.
- (12) It-tnehhija tal-inċentiv inerenti għall-imprizi integrati vertikalmnt li jiddiskriminaw kontra kompetituri fir-rigward tal-aċċess għan-netwerk u l-investment hija l-unika haġa li tista' tiżgura separazzjoni effettiva. Is-separazzjoni tas-sjieda, li timplika li sid in-netwerk jinhatar bħala l-operatur tan-netwerk u jkun indipendenti minn kull interess ta' forniment u generazzjoni, hija b'mod ċar l-aktar mod effettiv u stabbli sabiex jiġi solvut il-kunflitt ta' interess inerenti u tkun żgurata s-sigurtà tal-provvista. Għal din ir-raġuni, il-Parlament Ewropew fir-Riżoluzzjoni tiegħu tal-10 ta' Lulju 2007 dwar prospetti għas-suq intern tal-gass u tal-elettriku || irrefera għas-separazzjoni tas-sjieda fil-livell tat-trażmissjoni bħala l-aktar għodda effettiva sabiex jiġu promossi l-investment fl-infrastrutturi b'mod mhux diskriminatorju, l-aċċess għat-netwerk għall-kompetituri godda u t-trasparenza fis-suq. L-Istati Membri għandhom għalhekk ikunu obbligati jiżguraw li l-istess persuna jew persuni ma jkollhomx id-dritt li jeżerċitaw il-kontroll, inkluż permezz ta' drittijiet minoritarji tal-imblukkar fuq deċiżjonijiet ta' importanza strateġika, fuq impriza ta' generazzjoni jew forniment u, fl-istess hin, ma jkollhomx interessi fi, jew jeżerċitaw ebda dritt fuq, operatur tas-sistema ta' trażmissjoni jew f'sistema ta' trażmissjoni. Bil-kontra, il-kontroll fuq operatur ta' sistema ta' trażmissjoni għandu jipprekludi l-possibbiltà li dan ikollu xi interess jew jeżerċita xi dritt fuq impriza tal-forniment.
- (13) **Kull sistema ta' separazzjoni għandha tkun effettiva fit-tnehhija ta' kull kunflitt ta' interess bejn il-generaturi u l-operaturi tas-sistema ta' trażmissjoni, u m'għandhiex toħloq sistema regolatorja tqila jew ta' tfixkil għall-awtoritajiet regolatorji nazzjonali li tkun diffiċli jew għalja biex tiġi implimentata.**
- (14) Billi s-separazzjoni tas-sjieda tehtieg, fxi każi, ir-ristrutturar tal-imprizi, l-Istati Membri għandhom jingħataw żmien addizzjonali biex japplikaw id-dispożizzjonijiet rilevanti. Fi-dawl tar-rabtiet vertikali bejn is-setturi tal-gass u l-elettriku, id-dispożizzjonijiet dwar is-separazzjoni għandhom japplikaw, barra minn hekk, għaž-żewġ setturi.
- (15) Sabiex tkun żgurata l-indipendenza shiha tal-operat tan-netwerk mill-interessi tal-forniment u l-generazzjoni u sabiex ma jkun hemm skambju tal-ebda informazzjoni kunfidenzjali, l-istess persuna ma għandhiex tkun membru tal-bordijiet tal-amministrazzjoni ta' kemm operatur ta' sistema ta' trażmissjoni u impriza li twettaq kwalunkwe mill-funzjonijiet ta' generazzjoni u forniment. Għall-istess raġuni, l-istess persuna ma għandhiex tkun intitolata tahtar membri tal-bordijiet ta' ġestjoni ta' operatur tas-sistema ta' trażmissjoni u jkollha kwalunkwe interess f'impriza ta' provvista. ■
- (16) Meta l-impriza li jkollha s-sjieda ta' sistema ta' trażmissjoni tkun parti minn impriza integrata vertikalmnt, l-Istati Membri għandhom || jingħataw għažla bejn separazzjoni tas-sjieda u, bħala deroga, l-istabbiliment ta' operaturi tas-sistema li jkunu indipendenti mill-interessi ta' forniment u generazzjoni. L-effettività shiha tas-soluzzjoni ta' operatur ta' sistema indipendenti trid tiġi assicurata permezz ta' regoli speċifiċi addizzjonali. Sabiex l-interessi tal-azzjonisti tal-imprizi integrati vertikalmnt jinżammu bis-shih, l-Istati Membri għandu jkollhom ukoll l-għažla li jimplementaw separazzjoni tas-sjieda, jew permezz ta' żvestment dirett, jew inkella billi jinqasmu l-ishma tal-kumpanija integrata fishma tal-kumpanija tan-netwerk u fishma tan-negozju li jkun baqa' ta' forniment u ta' generazzjoni, sakemm dan ikun konformi mar-rekwiżiti li jirriżultaw mis-separazzjoni tas-sjieda.

L-Erbgha, 18 ta' Ġunju 2008

- (17) L-implimentazzjoni ta' separazzjoni effettiva għandha tirrispetta l-prinċipju li ma jkun hemm l-ebda diskriminazzjoni bejn is-settur pubbliku u dak privat. Għal dan il-ghan, l-istess persuna ma għandhiex tkun tista' teżercita kwalunkwe influwenza, wehida jew b'mod kongunt, fuq il-kompożizzjoni, il-votazzjoni jew id-deċiżjoni tal-korpi sew tal-aoperaturi tas-sistema ta' trażmissjoni sew tal-imprizi ta' forniment. Dejjem sakemm l-Istat Membru kkonċernat jista' juri li dan ir-rekwiżit qed jiġi osservat, żewġ korpi pubbliċi distinti jistgħu jikkontrollaw minn naħa l-attivitajiet ta' generazzjoni u forniment u mill-ohra attivitajiet ta' trażmissjoni.
- (18) Is-separazzjoni sħiha tal-attivitajiet tan-netwerk u tal-forniment għandha tapplikaw madwar il-Komunità, sabiex kwalunkwe operatur ta' netwerk fil-Komunità jew il-kumpaniji affiljati tagħha jinżammu milli jkollhom kwalunkwe attività ta' forniment jew generazzjoni fi kwalunkwe Stat Membru. Dan għandu japplika b'mod ugwali għall-imprizi kemm ta' l-Unjoni Ewropea kif ukoll ta' pajjiżi terzi. Sabiex jiġi żgurat li l-attivitajiet ta' netwerk u ta' forniment madwar il-Komunità jinżammu separati, l-awtoritajiet regolatorji *nazzjonali* għandu jkollhom is-setgħa jirrifutaw iċ-ċertifikazzjoni lil operaturi ta' sistema ta' trażmissjoni li ma jikkonformawx mar-regoli tas-separazzjoni. Sabiex tkun żgurata applikazzjoni konsistenti madwar il-Komunità u r-rispett tal-obbligi internazzjonali tal-Komunità, ***L-Aġenzija għall-Koperazzjoni tar-Regolaturi tal-Energija ("L-Aġenzija") imwaqqfa bir-Regolament (KE) Nru.../2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill*** ⁽¹⁾ għandu jkollha d-dritt tisharreg id-deċiżjonijiet dwar iċ-ċertifikazzjoni mehuda mill-awtoritajiet regolatorji *nazzjonali*.
- (19) Is-salvagwardja tal-forniment tal-enerġija hija element essenzjali tas-sikurezza pubblika u hija għalhekk intrinsikament marbuta mat-thaddim effiċjenti tas-suq tal-Unjoni Ewropea tal-elettriku u ***mal-eliminazzjoni tal-iżolament ġeografiku tas-suq***. L-elettriku jista' jkollha jilhaq liċ-ċittadini ta' l-Unjoni biss permezz tan-netwerk. Swieq ta' elettriku li jahdmu kif xieraq u b'mod partikolari n-netwerks u assi ohra assoċjati mal-provvista tal-elettriku huma essenzjali għas-sigurtà pubblika, għall-kompetittività tal-ekonomija u għall-benessri taċ-ċittadini tal-Unjoni. Bla hsara għall-obbligi internazzjonali tal-Komunità, il-Komunità tqis li s-settur tas-sistema ta' trażmissjoni tal-elettriku huwa ta' importanza kbira għall-Komunità u b'hekk huma meħtieġa salvagwardji addizzjonali fir-rigward tal-influwenza ta' pajjiżi terzi sabiex jiġu evitati theddidiet għall-ordni pubbliku Komunitarju u s-sigurtà pubblika u l-benessri taċ-ċittadini tal-UE. Miżuri bħal dawn huma meħtieġa sabiex tiġi żgurata l-konformità mar-regoli dwar is-separazzjoni effettiva.
- (20) L-aċċess mhux diskriminatorju għan-netwerk ta' distribuzzjoni jiddetermina l-aċċess mill-qiegħ għall-klijenti fuq il-livell tal-bejgħ bl-imnut. L-ambitu għad-diskriminazzjoni fir-rigward tal-aċċess u l-investiment ta' parti terza huwa madankollu inqas snifikanti fuq livell ta' distribuzzjoni milli fuq livell ta' trażmissjoni minhabba li fuq il-livell ta' distribuzzjoni il-kongestjoni u l-influwenza tal-interessi tal-generazzjoni huma ġeneralment inqas importanti milli huma fuq il-livell ta' trażmissjoni. Barra minn hekk, is-separazzjoni funzjonali tal-operaturi ta' sistema ta' distribuzzjoni, skond id-Direttiva 2003/54/KE, saret obligatorja biss mill-1 ta' Lulju 2007 u l-effetti tagħha fuq is-suq intern għad iridu jiġu evalwati. Ir-regoli dwar is-separazzjoni legali u funzjonali li bħalissa huma fis-seħh għalhekk jistgħu jwasslu għal separazzjoni effettiva sakemm dawn jiġu definiti b'mod aktar ċar, implimentati sewwa u sorveljati mill-qrib. Sabiex jinholoq ambjent ekwu fil-livell tal-bejgħ bl-imnut, l-attivitajiet ta' operaturi tas-sistema ta' distribuzzjoni għandhom ukoll jinżammu milli japprofittaw ruhhom mill-integrazzjoni vertikali tagħhom fir-rigward tal-pożizzjoni kompetittiva tagħhom fis-suq, b'mod partikolari fir-relazzjoni tagħhom mal-klijenti zgħar domestiċi u mhux domestiċi.
- (21) ***Sabiex tiġi żviluppata l-kompetizzjoni fis-suq intern tal-elettriku, klijenti mhux ta' residenzi għandhom ikunu jistgħu jagħzlu l-fornituri tagħhom kif ukoll jikkonkludu kuntratti biex jiżguraw il-ħtiġijiet tagħhom tal-elettriku ma' diversi fornituri. Tali-klijenti għandhom ikunu mharsa kontra klawsoli esklussivi f'kuntratti li l-effett tagħhom huwa li jeskludu offerti kumplimentari u/jew kompetittivi.***
- (22) Id-Direttiva 2003/54/KE dahhlet rekwiżit għall-Istati Membri biex jistabbilixxu awtoritajiet regolatorji b'kompetenzi speċifiċi. Madankollu, l-esperjenza turi li l-effettività tar-regolamentazzjoni hafna drabi tkun limitata bin-nuqqas ta' indipendenza tal-awtoritajiet regolatorji mill-gvern, kif ukoll minhabba n-nuqqas ta' setgħat u diskrezzjoni. Għal din ir-raġuni, fil-laqgħa tiegħu fi Brussell imsemmija hawn fuq, il-Kunsill Ewropew stieden lill-Kummissjoni biex tiżviluppa proposti legiżlattivi li jipprovdu għal aktar armonizzazzjoni tas-setgħat u t-tishih tal-indipendenza tal-awtoritajiet regolatorji nazzjonali.

(1) ĠU L....

L-Erbgħa, 18 ta' Ġunju 2008

- (23) *Kwalunkwe armonizzazzjoni tas-setgħat tal-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandha tinkludi incentivi li jistgħu jiġu offruti u sanzjonijiet li jistgħu jintużaw kontra l-kumpaniji tal-elettriku. L-Aġenzija għandha tingħata s-setgħat xierqa biex tkun minn tal-ewwel li tassigura li jkun hemm parità fl-incentivi u s-sanzjonijiet fl-Istati Membri kollha, u biex tipprovdi linji gwida dwar miżuri bħal dawn.*
- (24) *L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għalhekk jehtieġ li jkunu jistgħu jiehdu deċiżjonijiet fuq il-kwistjonijiet regolatorji rilevanti kollha għall-funzjonament tajjeb tas-suq intern, u li jkunu indipendenti bis-sih minn kwalunkwe interess pubbliku jew privat.*
- (25) *L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandu jkollhom is-setgħa li johorġu deċiżjonijiet li jorbtu fuq l-imprizi tal-elettriku u li jimponu sanzjonijiet effettivi, xierqa u disswassivi fuq l-imprizi tal-elettriku li ma jikkonformawx mal-obbligi tagħhom. Għandhom ukoll jingħataw is-setgħat biex jiddeċiedu, tkun xi tkun l-applikazzjoni tar-regoli dwar il-kompetizzjoni, dwar kwalunkwe miżura xierqa **li tiżgura benefiċċji għall-konsumatur permezz tal-promozzjoni ta'** kompetizzjoni effettiva meħtieġa għall-operat xieraq tas-suq; kif ukoll jiżguraw standards għoljin ta' servizzi universali u pubbliku f'konformità mal-ftuħ tas-suq, il-harsien ta' klijenti vunnerabbli, u li l-miżuri tal-harsien tal-konsumatur jkunu effettivi għal kollox. Dawn id-dispożizzjonijiet għandhom ikunu bla hsara sew għas-setgħat tal-Kummissjoni fir-rigward tal-applikazzjoni tar-regoli tal-kompetizzjoni inkluż l-eżaminazzjoni tal-fużjonijiet (mergers) b'dimensjoni Komunitarja, sew għar-regoli dwar is-suq intern, bħall-moviment liberu tal-kapital.*
- (26) *Is-suq intern tal-elettriku qed ibati minn nuqqas ta' likwidità u trasparenza li jxekkel l-allokazzjoni effiċjenti tar-riżorsi, il-kopertura tar-riskju tal-kreditu, u d-dhul ta' kompetituri godda. Għandhom għalhekk jiddiedu l-fiducja fis-suq, il-likwidità tiegħu u n-numru ta' **partecipanti** fis-suq ■.*
- (27) *L-awtoritajiet regolatorji tal-enerġija u tas-suq finanzjarju għandhom jikkoperaw sabiex jagħmluha possibbli lil xulxin li jkollhom deskrizzjoni ġenerali tas-swieqrispettivi. Huma għandu jkollhom is-setgħa li jiksbu tagħrif rilevanti mingħand l-imprizi tal-elettriku permezz ta' **investigazzjonijiet xierqa u suffiċjenti, ir-riżoluzzjoni ta' tilwim, u sanzjonijiet effettivi.***
- (28) *Qabel l-adozzjoni mill-Kummissjoni ta' linji gwida li jiddefinixxu aktar ir-reqwiżiti taż-żamma tar-reġistri, l-Aġenzija ■ u l-Kumitar tar-Regolaturi Ewropej tat-Titoli Finanzjarji (CESR) għandhom jikkoperaw biex jinvestigaw u jagħtu parir lill-Kummissjoni dwar il-kontenut tal-linji gwida. L-Aġenzija u s-CESR għandhom ukoll jikkoperaw biex jinvestigaw aktar fil-fond u jagħtu konsulenza dwar il-kwistjoni ta' jekk it-tranzazzjonijiet fil-kuntratti tal-forniment tal-etttriku u d-derivattivi tal-elettriku għandhomx ikunu soġġetti għal rewizi ta' trasparenza ta' qabel u/jew ta' wara n-negożju u jekk iva, liema għandu jkun il-kontenut ta' dawn ir-reqwiżiti.*
- (29) *Sabiex jiġi evitat li l-fornituri inkarigati dominanti jzommu l-ftuħ tas-suq milli jseħħ, jehtieġ li jkun possibbli l-iżvilupp ta' mudelli tan-negożju godda, **perezempju l-possibilitá li wiehed jagħmel kuntratti simultanji ma' diversi fornituri.***
- (30) *Ir-reqwiżiti **universali** u tas-servizz pubbliku u l-istandards komuni minimi li jitnisslu minnhom, jehtieġ li jissahhu aktar biex jiġi żgurati li l-konsumaturi kollha, **speċjalment dawk l-aktar vulnerabbli**, ikunu jistgħu jibbenefikaw mill-kompetizzjoni u minn **prezzijiet aktar ġusti. Ir-reqwiżiti tas-servizz pubbliku għandhom jiġu definiti fuq bażi nazzjonali, filwaqt li jittiehed kont taċ-ċirkustanzi nazzjonali. Madankollu, fl-istess hin, l-Istati Membri jridu jirrispettaw il-liġi Komunitarja u l-istandards minimi komuni. Iċ-ċittadini tal-Unjoni kif ukoll l-imprizi žgħar u ta' daqs medju, għandhom ikunu jistgħu igawdu garanziji ta' servizz pubbliku, b'mod partikulari rigward **is-sigurtá tal-provvista u ta' tariffi raġonevoli.** Aspett prinċipali fil-forniment lill-konsumaturi huwa l-aċċess għad-data **objettiva u trasparenti** dwar il-konsum; ■ il-konsumaturi jrid ikollhom id-dritt li jaċċessaw id-data **tal-konsum** tagħhom u **l-prezzijiet assoċjati kif ukoll l-ispejjeż tas-servizz** sabiex ikunu jistgħu jistiednu l-kompetituri biex jagħmlu offerta bbażata fuq dik id-data. Il-konsumaturi għandu jkollhom ukoll id-dritt li jiġu infurmati sewwa dwar il-konsum tal-enerġija tagħhom u l-**hłasijiet minn qabel għandhom ikunu adegwati u jirriflettu l-konsum tal-elettriku attwali tagħhom. Tagħrif ipprovdut lill-konsumaturi mill-inqas kull tliet xhur u bbażat fuq kriterji komuni** dwar l-ispejjeż tal-enerġija għandu johloq incentivi għat-tfaddil fl-enerġija għaliex jagħti lura lill-klijenti informazzjoni diretta dwar l-effetti tal-investment fl-użu effiċjenti tal-enerġija u fil-bidla fl-imġiba.***

L-Erbgħa, 18 ta' Ġunju 2008

- (31) Il-konsumaturi għandhom ikunu fiċ-ċentru ta' din id-Direttiva. Id-drittijiet eżistenti tal-konsumaturi jeħtieġ li jiġu msaħħa u ggarantiti, u għandhom jinkludu aktar trasparenza u rappreżentazzjoni. Il-harsien tal-konsumatur għandu jassigura li l-konsumaturi kollha jibbenefikaw minn suq kompetittiv. Id-drittijiet tal-konsumaturi għandhom jiġu infurzati mill-awtoritajiet regolatorji nazzjonali billi jinholqu incettivi u jiġu imposti sanzjonijiet fuq kumpaniji li ma jikkonformawx mal-harsien tal-konsumaturi u mar-regoli tal-kompetizzjoni.
- (32) Tagħrif ċar u komprensibbli għandu jsir magħmul disponibbli lill-konsumaturi dwar id-drittijiet tagħhom fil-konfront tas-settur tal-enerġija. Wara l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-5 ta' Lulju 2007 bit-titlu "Lejn l-adozzjoni ta' Karta Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Konsumaturi tal-Enerġija", il-Kummissjoni għandha tressaq, wara li tikkonsulta il-partijiet konċernati rilevanti li jinkludi l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali, l-organizzazzjonijiet tal-konsumaturi u l-imsieħba soċjali, karta aċċessibbli u faċli biex tintuża li telenka id-drittijiet tal-konsumaturi tal-enerġija li diġà hemm fil-liġi Komunitarja eżistenti inkluża din id-Direttiva. Il-fornituri tal-enerġija għandhom jiżguraw li l-konsumaturi kollha jirċievu kopja ta' din il-karta u jiżguraw li tkun disponibbli b'mod pubbliku.
- (33) Il-faqar fl-enerġija huwa problema dejjem tikber fl-Unjoni Ewropea. L-Istati Membri għandhom għaldaqstant iżviluppaw pjanijiet ta' azzjoni nazzjonali biex jitrattaw din il-problema u jiżguraw il-provvista tal-enerġija meħtieġa għall-konsumaturi vulnerabbli. Waqt li jsir dan, hi meħtieġa strateġija integrata kif ukoll miżuri li għandhom jinkludu politiki soċjali, politiki tat-tariffi u titjib fl-effiċjenza fl-użu tal-enerġija għad-djar. Din id-Direttiva għandha, mill-inqas, tippermetti politiki ta' nazzjonali favur konsumaturi vulnerabbli, f'termini ta' mudelli ta' prezzijiet.
- (34) Miżuri ta' rikors effiċjenti u aċċessibbli għal kulhadd jiggarrantixxu harsien akbar tal-konsumaturi. L-Istati Membri għandhom jintroduċu proċeduri rapidi u effettivi ta' arbitraġġ.
- (35) Il-prezzijiet tas-suq għandhom jagħtu l-inċentivi t-tajba għall-iżvilupp ta' network ta' distribuzzjoni u għall-investment f' generazzjoni ta' elettricità ġdida.
- (36) Il-promozzjoni tal-kompetizzjoni u ta' aċċess faċli għal fornituri differenti kif ukoll l-ghoti tal-kapaċità ta' generazzjoni ta' elettricità ġdida għandha tkun ta' importanza massima għall-Istati Membri sabiex jippermettu lill-konsumaturi li jaħtfu l-oportunitajiet ta' suq intern liberalizzat tal-elettriku. Fl-istess hin, l-Istati Membri għandhom ikunu responsabbli għall-iżvilupp ta' pjanijiet ta' azzjoni nazzjonali u ta' politiki soċjali.
- (37) Fil-holqien ta' suq intern tal-elettriku, is-swieq reġjonali tal-enerġija jistgħu jkunu l-ewwel pass. L-Istati Membri għandhom għalhekk irawmu, fuq livell Komunitarju kif ukoll fejn possibbli, fuq livell reġjonali, l-integrazzjoni tas-swieq nazzjonali tagħhom u l-kooperazzjoni tal-operaturi tan-network fil-livell Komunitarju kif ukoll nazzjonali. Inizjattivi għall-integrazzjoni reġjonali huma pass intermedjarju essenzjali għall-kisba ta' integrazzjoni fis-swieq tal-enerġija Komunitarji, li tibqa' l-għan aħħari. Il-livell reġjonali jgħin sabiex jaċċelera l-proċess ta' integrazzjoni billi jagħmilha possibbli għall-atturi konċernati, u b'mod partikulari l-Istati Membri, l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali u l-operaturi tas-sistemi ta' trażmissjoni, li jikkoperaw fuq kwistjonijiet speċifiċi.
- (38) L-iżvilupp ta' network ta' distribuzzjoni tassew pan-Komunitarju għandu jkun wiehed mill-ghanijiet prinċipali ta' din id-Direttiva u għalhekk kwistjonijiet regolatorji dwar l-interkonnessjonijiet bejn il-fruntieri u s-swieq reġjonali għandhom ikunu r-responsabilità tal-Agenzija.
- (39) Il-Kummissjoni, f'konsultazzjoni mal-partijiet interessati (b'mod partikulari l-operaturi tas-sistema ta' trażmissjoni u l-Agenzija), għandha tevalwa l-fattibilità tal-holqien ta' operatur tas-sistema ta' trażmissjoni Ewropew uniku u tanalizza l-ispejjeż u l-benefiċċji rigward l-integrazzjoni tas-suq kif ukoll it-tħaddim effettiv u sigur tan-network ta' trażmissjoni.

L-Erbgħa, 18 ta' Ġunju 2008

- (40) *L-iżgurar ta' regoli komuni għal suq intern li jopera tajjeb u l-provvista wiesgħa ta' enerġija aċċessibbli għal kulhadd għandhom ikunu fost l-għanijiet ewlenin ta' din id-Direttiva. Għal dan l-għan, prezżijiet tas-suq mingħajr distorsjoni jistgħu jipprovdu l-aqwa incenċivi għal interkonnessjonijiet transkonfinali u għal investimenti fil-generazzjoni ta' enerġija ġdida filwaqt li jwasslu, fl-aħħar mill-aħħar, għall-konverġenza fil-prezżijiet.*
- (41) *Koperazzjoni reġjonali akbar għandha tkun l-ewwel pass lejn l-iżvilupp ta' network ta' distribuzzjoni Ewropew għall-elettriku totalment integrata, li finalment jinkorpora l-“gżejjer” tal-elettriku li jippersistu fl-Unjoni.*
- (42) *L-awtoritajiet regolatorji għandhom jipprovdu informazzjoni lis-suq sabiex jippermettu lill-Kummissjoni teżerċita l-irwol tagħha ta' osservazzjoni u sorveljanza tas-suq Ewropew tal-elettriku u l-evoluzzjoni tiegħu fuq terminu ta' żmien qasir, medju u fit-tul, inklużi aspetti bħall-kapaċità ta' generazzjoni, għejjun differenti ta' generazzjoni tal-elettriku, infrastrutturi ta' trażmissjoni u distribuzzjoni, **il-kwalità tas-servizz u tal-provvista**, negozju transkonfinali, **il-ġestjoni tal-konġestjoni**, investimenti, prezżijiet bl-ingrossa u għall-konsumaturi, likwidità *tas-suq*, *tittjib* ambjentali u fl-effiċjenza.*
- (43) *Peress li l-għan ta' din id-Direttiva, partikolarment il-holqien ta' suq intern tal-elettriku mhaddem b'mod shih, ma jistgħux jintlahqu b'mod suffiċjenti mill-Istati Membri u għalhekk, permezz tal-bilanċ u l-effetti tal-azzjoni, ikunu jistgħu jintlahqu aħjar fuq livell ta' Komunità, il-Komunità tista' tadotta miżuri, f'konformità mal-prinċipju tas-sussidjarjetà stabbilit fl-Artikolu 5 tat-Trattat. Bi qbil mal-prinċipju ta' proporzjonalità, kif iddikjarat f'dak l-Artikolu, din id-Direttiva ma tmurx lil hinn minn dak li hu mehtieg sabiex jinkiseb dak l-għan.*
- (44) *Ir-Regolament (KE) Nru 1228/2003 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-26 ta' Ġunju 2003 dwar kundizzjonijiet għall-aċċess għan-networks għall-bdil bejn il-fruntieri fl-elettriku⁽¹⁾ jipprovdi lill-Kummissjoni bil-possibbiltà li tadotta linji gwida biex tikseb il-grad ta' armonizzazzjoni mehtieg. Dawn il-linji gwida, li || huma miżuri ta' implimentazzjoni li jorbtu, huma għodda siewja li tista' tiġi adattata malajr fejn mehtieg.*

I

- (45) *Id-Direttiva 2003/54/KE għandha tiġi emendata skond dan,*

ADOTTAW DIN ID-DIRETTIVA:

Artikolu 1

Emendi għad-Direttiva 2003/54/KE

Id-Direttiva 2003/54/KE hija emendata kif ġej:

- (1) *L-Artikolu 1 għandu jinbidel b'dan li ġej:*

“Din id-Direttiva tistabbilixxi regoli komuni għall-generazzjoni, it-trasmissjoni, id-distribuzzjoni u l-provvista tal-elettriku, flimkien ma' dispożizzjonijiet għall-harsien tal-konsumatur, bil-għan li jsiru aħjar u jiġu integrati s-swieq tal-enerġija kompetittivi, permezz ta' network ta' distribuzzjoni komuni, fl-Unjoni Ewropea. Din tistabbilixxi wkoll ir-regoli li jikkonċernaw l-organizzazzjoni u t-thaddim tas-settur tal-elettriku, l-aċċess miftuħ għas-suq, il-kriterji u l-proċeduri applikabbli għal sejhat ta' offerti u l-ghoti ta' awtorizzazzjonijiet, kif ukoll it-thaddim ta' sistemi. Hija tiddefinixxi wkoll l-obbligi ta' servizz universali u d-drittijiet tal-konsumaturi tal-elettriku u tiċċara l-obbligi tal-kompetizzjoni.”

(1) ĠU L 176, 15.7.2003, p. 1.

(2) L-Artikolu 2 huwa emendat kif ġej:

(a) **il-punt 12 għandu jiġi miżjud:**

“12. “konsumaturi eliġibbli” tfisser konsumaturi li jistgħu jixtru l-elettriku minghand fornitur tal-għażla tagħhom skond it-tifsira tal-Artikolu 21 ta’ din id-Direttiva kif ukoll li jistgħu jikkonkludu kuntratti simultanjament ma diversi fornituri;”

(b) il-punt 21 għandu jinbidel b'dan li ġej:

“21. “impriza integrata vertikament” tfisser impriza tal-elettriku, jew grupp ta’ imprizi tal-elettriku fejn l-istess persuna jew || l-istess persuni huma intitolati, direttament jew indirettament, jeżerċitaw il-kontroll fi hdan it-tifsira tal-Artikolu 3(2) tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 139/2004 tal-20 ta’ Jannar 2004 dwar il-kontroll tal-koncentrazzjonijiet bejn l-imprizi (*ir-Regolament KE tal-mergers*) (*), u fejn l-impriza jew il-grupp ta’ imprizi jwettqu minn tal-anqas wahda mill-funzjonijiet ta’ trażmissjoni jew distribuzzjoni, u minn tal-anqas wahda mill-funzjonijiet ta’ ġenerazzjoni jew forniment ta’ elettriku; ||

(*) ĠU L 24, 29.1.2004, p.1:”

(c) il-punti li ġejjin għandhom jiżiedu:

“32. “kuntratt għal forniment tal-elettriku” ifisser kuntratt għall-forniment tal-elettriku, iżda ma jinkludix derivattiva tal-elettriku;

33. “derivattiva tal-elettriku” tfisser strument finanzjarju speċifikat f’wahda mis-Sezzjonijiet C5, C6, jew C7 tal-Anness I tad-Direttiva 2004/39/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-21 ta’ April 2004 dwar swieq fi strumenti finanzjarji (*), li għandu x’jaqsam mal-elettriku;

34. “kontroll” għandu jfisser kwalunkwe dritt, kuntratt, jew kull mezz iehor li, separatament jew flimkien, fil-kuntest tal-fatti u tal-liġijiet involuti, jikkonferixxi l-possibbiltà li tkun eżerċitata influwenza deċiżiva fuq l-impriza, b’mod partikolari permezz ta’:

a) sjieda jew dritt ta’ użu tal-assi kollha jew minn parti mill-assi ta’ impriza;

b) drittijiet jew kuntratti li jikkonferixxu influwenza deċiżiva fuq il-komposizzjoni, il-votazzjoni jew id-deċiżjonijiet tal-organi ta’ impriza;

35. **“sit industrijali” tfisser zona ġeografika ta’ proprjetà privata b’network ta’ distribuzzjoni tal-enerġija li primarjament hu mahsub biex iforni konsumaturi industrijali f’dik iz-zona;**

36. **“kompetizzjoni ġusta u mhux distorta f’suq miftuħ” tfisser opportunitajiet komuni u aċċess ugwali għall-fornituri kollha fl-Unjoni Ewropea, li għalihom L-Istati Membri, l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali kif ukoll l-Aġenzija għall-Koperazzjoni tar-Regolaturi tal-Enerġija (“l-Aġenzija”) imwaqqfa skond ir-Regolament (KE) Nru.../2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (**), għandhom ikunu responsabbli;**

37. **“impriza tal-elettriku” tfisser kull persuna naturali jew ġuridika li twettaq tal-inqas wahda minn dawn il-funzjonijiet: produzzjoni, trażmissjoni, distribuzzjoni, provvista jew xiri ta’ elettriku; u responsabbli għax-xogħlijiet kummerċjali, tekniċi u/jew ta’ manutenzjoni marbuta ma’ dawn il-funzjonijiet; din m’għandhiex tinkludi l-konsumaturi fina;**

L-Erbgħa, 18 ta' Ġunju 2008

38. *“il-faqar fl-enerġija”* tfisser sitwazzjoni fejn residenza ma tistax taffordja li ssahhan id-dar tagħha skond standard aċċettabbli bbażat fuq il-livelli rakkomandati mill-Organizzazzjoni Dinjija tas-Sahħa;
39. *“impjanti virtwali tal-enerġija”* tfisser programm ta' trasferiment tal-elettriku li permezz tiegħu impriża li tiġġenera l-elettriku tkun obligata li tbiegħ jew tagħmel disponibbli volum determinat ta' elettriku jew li tipprovdi aċċess għal parti mill-kapaċità ta' generazzjoni tagħha lil fornituri interessati għal perjodu determinat ta' żmien.

(*) ĠU L 145, 30.4.2004, p. 1.

(**) ĠU L...

(3) L-Artikolu 3 għandu jiġi emendat kif ġej:

a) il-paragrafu 2 għandu jinbidel b'dan li ġej:

“2. B'kunsiderazzjoni sħiħa lejn id-disposizzjonijiet rilevanti tat-Trattat, b'mod partikolari l-Artikolu 86 miġjub fih, l-Istati Membri jistgħu jimponu fuq imprizi || tal-elettriku, u fl-interess ekonomiku ġenerali, l-obbligi tas-servizz pubbliku li jistgħu jkunu marbuta mas-sigurtà, inkluża s-sigurtà tal-provvista, ir-regolarità, il-kwalità u l-prezz tal-provvista u l-protezzjoni tal-ambjent, inklużi l-effiċjenza fl-użu tal-enerġija, l-enerġija li tiġġedded u l-protezzjoni tal-klima. Obbligi bħal dawn għandhom ikunu definiti b'mod ċar, trasparenti, non-diskriminatorji, li jistgħu jiġu verifikati, u għandhom jiggarrantixxu l-ugwaljanza tal-aċċess lill-imprizi tal-elettriku tal-UE għall-klijenti nazzjonali. B'raba mas-sigurtà tal-provvista, l-effiċjenza tal-enerġija/amministrazzjoni tax-xiri u bejgħ u għat-twettiq tal-miri ambjentali u tas-sorsi tal-enerġija li jiġġeddu, kif imfisser f'dan il-paragrafu, l-Istati Membri jistgħu jintroduċu l-implimentazzjoni ta' ppjanar għall-żmien twil, waqt li tkun kunsidrata l-possibilità li terzi partijiet jistgħu jitolbu li jkollhom aċċess għas-sistema.”

b) fil-paragrafu 3, l-ewwel subparagrafu għandu jinbidel b'dan li ġej:

“3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-klijenti domestiċi kollha u l-intraprizi ż-żgħar kif definiti fir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni 2003/361/KE tas-6 ta' Mejju 2003 dwar id-definizzjoni ta' intraprizi mikro, żgħar u ta' daqs medju (*) (intraprizi li jhaddmu inqas minn 50 persuna impjegata u b'turnover annwali u/ jew karta tal-bilanċ annwali li ma jisbqux l-EUR 10 miljun), ikunu jgawdu servizzi universali, jiġifieri d-dritt li jkunu furnuti b'elettriku ta' kwalità speċifikata fit-territorju tagħhom bi prezz kemm sewa u bi prezzijiet li jkunu raġonevoli, kumparabbli b'mod hafif u ċar u trasparenti u non-diskriminatorji. Dawn il-konsumaturi għandu jkollhom aċċess għall-għażla, għal sens ta' ġustizzja, għar-rappreżentazzjoni u għall-kumpens. Il-kwalità tas-servizz għandha tkun responsabilità prinċipali tal-imprizi tal-elettriku. Biex tkun żgurata d-disposizzjoni ta' servizz universali, l-Istati Membri jistgħu jahtru fornitur bħala l-aħħar għażla tagħhom. L-Istati Membri għandhom jimponu fuq il-kumpaniji tad-distribuzzjoni l-obbligu li jgħaqqdu lill-klijenti mal-grid tagħhom taht termini, kondizzjonijiet u tariffi li jkunu stabbiliti f'konformità mal-proċedura li hemm fl-Artikolu 22(c). Xejn f'din id-Direttiva m'għandu jhalli lill-Istati Membri milli jsahħu l-pożizzjoni tas-suq tal-konsumaturi domestiċi, żgħar u medji billi jmexxu 'l quddiem il-possibilitajiet ta' aggregazzjoni volontarja tar-rappreżentanza għal din il-klassi ta' konsumaturi.

(*) ĠU L 124, 20.5.2003, p. 36.”

(c) il-paragrafi li ġejjin għandhom jiddaħhlu wara l-paragrafu 3:

“3a. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-konsumaturi kollha jkunu intitolati li jkollhom l-elettriku tagħhom ipprovdut minn fornitur, sugġett għal qbil tal-fornitur, irrispettivament f'liema Stat Membru jkun reġistrat il-fornitur. F'dan ir-rigward, l-Istati Membri għandhom jiehdu l-miżuri meħtieġa kollha biex jiżguraw li l-imprizi reġistrati fit-territorju tagħhom ikunu jistgħu jfornu lill-konsumaturi tagħhom bla ma jkollhom jissodisfaw kundizzjonijiet oħrajn.

L-Erbgha, 18 ta' Ġunju 2008

3b. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li:

- a) fejn konsumatur jixtieq li jbidel il-fornitur, il-bidla għandha ssir mill-operatur(i) kkonċernat(i) fi żmien għimghatejn, u
- b) il-konsumaturi huma intitolati li jirċievu l-informazzjoni relevanti kollha relatata mal-konsum.

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li d-drittijiet imsemmija f'punti (a) u (b) huma mogħtija lill-konsumaturi kollha b'mod mhux diskriminatorju fir-rigward ta' spiża, hidma u żmien.

d) il-paragrafu 5 għandu jinbidel b'dan li ġej:

"5. L-Istati Membri għandhom jiehdu l-miżuri xierqa biex jiproteġu lill-klijenti finali, u għandhom jiżguraw b'mod partikolari li jkun hemm salvagwardji adegwati biex jiproteġu lill-klijenti vulnerabbli, inkluża projbizzjoni tal-qtugħ tal-konnettività tal-penzjonanti u persuni b'diżabilitajiet fix-xitwa. F'dan il-kuntest, l-Istati Membri għandhom jirrikonoxxu l-faqar enerġetiku stipular fl-Artikolu 2 u għandhom jipprovdu definizzjonijiet ta' konsumaturi vulnerabbli. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li d-drittijiet u l-obbligi marbuta mal-konsumaturi vulnerabbli jkunu applikati, u b'mod partikolari, għandhom jiehdu miżuri biex jiproteġu lill-klijenti finali f'żoni remoti. Dawn għandhom jiżguraw livelli għolja ta' protezzjoni tal-konsumatur, partikolarment fejn jikkonċerna t-trasparenza dwar termini u kondizzjonijiet kuntrattwali, informazzjoni ġenerali, u mekkaniżmi ta' soluzzjoni ta' kwistjonijiet. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-klijent eliġibbli jkun fil-fatt jista' jaqleb faċilment ma' fornitur ġdid. B'rabta minn tal-anqas mal-klijenti domestiċi, dawn il-miżuri għandhom jinkludu dawk stabbiliti fl-Anness A."

e) il-paragrafu li ġej għandu jiddaħhal wara l-paragrafu 5:

"5a. L-Istati Membri għandhom jiehdu l-miżuri xierqa biex jindirizzaw il-faqar fl-enerġija fil-pjanijiet ta' azzjoni nazzjonali dwar l-enerġija sabiex jiġi żgurat li n-numru ta' nies li jsofru minn faqar fl-enerġija jonqos f'termini reali u huma għandhom jikkomunikaw dawn il-miżuri lill-Kummissjoni. Kull Stat Membru għandu jkun responsabbli biex jipprovdi, skond il-prinċipju tas-sussidjarjetá, definizzjoni tal-faqar fl-enerġija fuq livell nazzjonali, f'konsultazzjoni mal-awtoritajiet regolatorji nazzjonali u l-partijiet interessati skond ir-referenza tal-Artikolu 2 (34d). Miżuri bħal dawn jistgħu jinkludu benefiċċji fis-sistemi tas-sigurtá soċjali, appoġġ għal titjib fl-użu effiċjenti tal-enerġija u fil-produzzjoni tal-enerġija bil-prezzijiet li jkunu l-irhas possibbli. Dawn il-miżuri m'għandhomx iwaqqfu l-ftuħ tas-suq stipulat fl-Artikolu 21. Il-Kummissjoni għandha tippovdi indikaturi biex jiġi sorveljat l-impatt ta' miżuri bħal dawn fuq il-faqar fl-enerġija, u fuq il-funzjonament tas-suq."

f) il-paragrafu 6 għandu jiġi emendat kif ġej:

i) fl-ewwel subparagrafu il-punt (a) għandu jinbidel b'dan li ġej:

"a) il-kontribuzzjoni ta' kull sors ta' enerġija lejn it-taħlita ġenerali tal-karburant li jkun għamel il-fornitur matul is-sena ta' qabel b'mod armonizzat u li jinftiehem fi hdan l-Istati Membri biex ikun possibbli paragun faċli;"

(ii) Fl-ewwel subparagrafu għandu jiżdied dan il-punt:

"(ba) tagħrif dwar id-drittijiet tagħhom u l-oppportunitajiet ta' mezzi ta' rimedju għalihom f'każ ta' tilwim."

iii) it- tiolet -subparagrafu għandu jinbidel b'dan li ġej:

"L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jiehdu l-miżuri xierqa biex jiżguraw li l-informazzjoni pprovduta mill-fornituri lill-klijenti tagħhom f'konformità ma' dan l-Artikolu tkun waħda ta' min jorbot fuqha. Regoli dwar il-prezentazzjoni tal-informazzjoni għandhom ikunu armonizzati fi hdan l-Istati Membri u s-swieq relevanti."

L-Erbgħa, 18 ta' Ġunju 2008

g) il-paragrafu 7 għandu jinbidel b'dan li ġej:

"7. L-Istati Membri għandhom jimplementaw miżuri xierqa biex jinkisbu l-għanijiet tal-koeżjoni ekonomika u soċjali li għandhom inaqqsu l-iżpiża tal-enerġija għall-familji bi dhul baxx u jiggrantixxu l-istess kundizzjonijiet għal dawk li jgħixu f'żoni remoti kif ukoll l-għanijiet tal-protezzjoni tal-ambjent. Dawn il-miżuri għandhom jinkludu miżuri ta' effiċjenza tal-enerġija/amministrazzjoni ta' xiri u bejgħ u mezzi biex jiġi miġġieled il-bdil klimatiku, u s-sigurtà tal-provvista jistgħu jinkludu wkoll, b'mod partikolari, id-disposizzjoni ta' incentivi ekonomiċi adegwati, bl-użu, meta jkun xieraq, tal-mezzi nazzjonali u tal-Komunità eżistenti kollha, għaż-żamma u l-bini tal-infrastruttura meħtieġa ta' networks, inkluża l-kapaċità tal-interkonnnettività."

h) il-paragrafi li ġejjin għandhom jiddaħhlu wara l-paragrafu 7:

"7a. Sabiex tiġi promossa l-effiċjenza fl-użu tal-enerġija, l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jimponu fuq l-imprizi tal-elettriku li jintroduċu formuli ta' tariffi li joghlew f'każ ta' livelli akbar ta' konsum u li għandhom jiżguraw il-partecipazzjoni attiva tal-konsumaturi u tal-operaturi tas-sistemi ta' distribuzzjoni fl-operazzjoni tas-sistema billi jiġu promossi d-dhul ta' miżuri li jagħmlu l-ahjar użu tal-enerġija fis-siġħat tal-akbar użu tal-elettriku. Formuli ta' tariffi bħal dawn, flimkien maad-dhul ta' smart meters u grilji, għandhom jinkoraġġixxu mgħiba li tuża l-enerġija b'mod effiċjenti u bl-inqas spejjeż għall-klijenti bid-djar, partikolarment dawk li jsofru minn faqar fl-enerġija.

7b. L-Istati Membri għandhom jiżguraw l-implimentazzjoni ta' punti singoli ta' kuntatt sabiex jipprovdu lill-konsumaturi bl-informazzjoni kollha meħtieġa dwar id-drittijiet tagħhom, il-leġiżlazzjoni fis-seħħ, u l-mezzi ta' rimedju li għandhom għad-dispożizzjoni tagħhom f'każ ta' tilwima."

i) il-paragrafi li ġejjin għandhom jiżdiedu:

"9a. Il-Kummissjoni għandha tistabbilixxi, f'konsultazzjoni mal-partijiet konċernati rilevanti inklużi l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali, l-organizzazzjonijiet tal-konsumaturi u l-imsieħba soċjali, karta li telenka d-drittijiet tal-konsumaturi tal-enerġija stipulati fil-Liġi Komunitarja inkluża f'din id-Direttiva. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-fornituri tal-enerġija jiehdu l-passi meħtieġa biex jikkomunikaw kopja ta' dik il-karta lill-konsumaturi kollha tagħhom u jiżguraw li tkun disponibbli b'mod pubbliku. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jiżguraw li l-fornituri tal-enerġija jissodisfaw dawk l-obbligi u jikkonformaw maad-drittijiet tal-konsumaturi stipulati fil-karta.

9b. Sabiex il-konsumaturi jkunu mgħejjuna jnaqqsu l-ispejjeż għall-enerġija tagħhom, l-Istati Membri jistgħu jeżiġu li d-dhul mill-elettriku li jkun ġej minn klijenti bid-djar jintefaqq fuq programmi għall-effiċjenza tal-enerġija u li jkejlu n-naha tat-talba ffukati fuq klijenti bid-djar."

(4) L-Artikolu 4, għandu jinbidel b'dan li ġej:

"L-Istati Membri għandhom jiżguraw is-sorveljanza tas-sigurtà fi kwistjonijiet ta' provvista. Fejn l-Istati Membri jkunu jikkunsidraw bħala xieraq, huma jistgħu jiddelegaw dan il-kompitu lill-awtoritajiet regolatorji li hemm imsemmija fl-Artikolu 22(a). Din is-sorveljanza għandha, b'mod partikolari, tkopri l-bilanċ tal-provvista/domanda fuq is-suq nazzjonali, inkluża l-previżjoni dettaljata tad-domanda mistennija fil-futur u l-provvisti disponibbli, il-kapaċità addizzjonali kontemplata li tkun qed tiġi pplanjata jew f'fażi ta' kostruzzjoni, u l-kwalità u l-livell ta' żamma tan-networks, l-aċċess għall-ġenerazzjoni distribwita u mikro, kif ukoll miżuri li jkopru domanda għolja biex dawn ikunu jistgħu jlaħhqu man-nuqqas ta' wieħed mill-fornituri jew aktar. L-awtoritajiet kompetenti għandhom jippubblikaw[...], sa mhux aktar tard mill-31 ta' Lulju ta' kull sena, rapport li jkun juri fil-qosor it-tisjib li jkun ġej mis-sorveljanza ta' dawn il-kwistjonijiet, kif ukoll kwalunkwe miżuri meħuda jew kontemplati li jkunu indirizzati; dawn għandhom jgħaddu dan ir-rapport lill-Kummissjoni minnufih."

(5) Fl-Artikolu 5 il-paragrafu li ġej għandu jiddaħhal qabel il-paragrafu eżistenti:

"L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jiżguraw li kriterji tekniċi operattivi ikunu definiti u li regoli tekniċi li jstabbilixxu affidabilità xierqa u rekwiżiti operattivi għat-thaddim ta' impjanti ta' ġenerazzjoni, sistemi ta' distribuzzjoni, tagħmir għall-konsumaturi mqabbaq direttament, ċirkwiti interkonnnetturi u linji diretti jkunu żviluppatti u jsiru pubbliċi. Dawn ir-regoli

L-Erbgha, 18 ta' Ġunju 2008

teknici għandhom jiżguraw l-interoperabilità tas-sistemi u għandhom ikunu oġġettivi u mhux diskriminatorji. Fejn l-Aġenzija tqis li l-armonizzazzjoni ta' dawn ir-regoli hija meħtieġa, hija għandha tagħmel rakkomandazzjonijiet lill-awtoritajiet regolatorji nazzjonali rispettivi."

- (6) L-artikolu li ġej għandu jiddahhal:

"Artikolu 5a

Promozzjoni ta' Kooperazzjoni Reġjonali

1. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jikkoperaw bejniethom bil-għan li **jarmonizzaw l-istruttura tas-suq u** jintegraw is-swieq nazzjonali tagħhom għall-inqas fuq livell **jew livelli** reġjonali, **bħala l-ewwel pass lejn suq intern tal-elettriku liberalizzat għal kollox**. B'mod partikolari, **huma** għandhom jipromwovu l-kooperazzjoni tal-operaturi tan-network fil-livell reġjonali **u jiffacilitaw l-integrazzjoni tagħhom f'dak il-livell bl-għan li jinholoq suq Ewropew kompetittiv u tithaffef l-armonizzazzjoni** bejn l-oqsfa legali, regolatorji **u teknici** tagħhom **u, fuq kollox, ikun integrati il-"gzejjer" tal-elettriku li jippersistu fl-Unjoni Ewropea**. Għalhekk, **l-Istati Membri għandhom jipromwovu l-kooperazzjoni transkonfinali u fil-livell reġjonali fost l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali**.

2. L-Aġenzija għandha tikkopera mal-awtoritajiet regolatorji nazzjonali u operaturi ta' sistemi ta' trażmissjoni skond il-Kapitolu IV biex tassigura l-konverġenza ta' oqsma regolatorji bejn ir-reġjuni bil-għan li jinholoq suq Ewropew kompetittiv. Fejn l-Aġenzija tikkunsidra li hemm bżonn regoli li jorbtu dwar kooperazzjoni bħal din, għandha tagħmel rakkomandazzjonijiet xierqa. Fi swieq reġjonali, l-Aġenzija għandha ssir l-awtorità kompetenti fl-oqsma speċifikati fl-Artikolu 22d."

- (7) L-Artikolu 6(2), għandu jinbidel b'dan li ġej:

a) **il-parti introduttorja għandha tinbidel b'dan li ġej:**

"2. L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu kriterji għall-ġhoti ta' awtorizzazzjonijiet għall-bini ta' kapacità ta' ġenerazzjoni fil-konfini tagħhom. Dawn il-kriterji għandhom ikunu marbuta ma:"

b) **il-punti li ġejjin għandhom jiżdiedu:**

"(ia) "il-kontribut tal-Istati Membri biex jintlaħaq l-għan ta' 20 % għall-enerġiji li jiġġeddu sa l-2020;"

(ib) **il-ħtieġa li l-ġeneraturi tal-elettriku jqisu l-iskema ta' skambju tal-kwoti tal-emissjonijiet."**

- (8) **Fl-Artikolu 6, il-paragrafu 3 għandu jinbidel b'dan li ġej:**

"3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li **ġeneraturi decentralizzati u/jew ġeneraturi distribwiti jibbenefikaw minn proċeduri simplifikati ta' awtorizzazzjoni**. Dawk il-miżuri simplifikati għandhom japplikaw għall-facilitajiet kollha li jiġġeneraw anqas minn 50 MW u għall-ġeneraturi kollha."

- (9) **Fl-Artikolu 7, il-paragrafu 5 għandu jinbidel b'dan li ġej:**

"5. L-Istati Membri għandhom jinnominaw awtorità jew entità pubblika jew entità privata li tkun indipendenti mill-ġenerazzjoni, it-trasmissjoni, id-distribuzzjoni u l-provvista tal-elettriku, li tista' tkun awtorità regolatorja nazzjonali kif hemm imfisser fl-Artikolu 22a(1), biex tkun responsabbli mill-organizzazzjoni, is-sorveljanza u l-kontroll tal-proċedura għall-offerti imsemmija fil-paragrafi 1 sa 4. Din l-awtorità jew entità għandha tiegħu l-miżuri neċessarji kollha biex tiżgura l-kunfidenzjalità tal-informazzjoni li jkun hemm fl-offerti."

- (10) L-Artikolu 8 għandu jinbidel b'dan li ġej:

"Artikolu 8

Separazzjoni tas-sistemi ta' trażmissjoni u tal-operaturi tas-sistemi ta' trażmissjoni

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li minn [id-data ta' trażpożizzjoni biż-żieda ta' sena waħda] 'il quddiem:

a) kull impriża li jkollha sistema ta' trażmissjoni taġixxi bħala operatur tas-sistema ta' trażmissjoni;

L-Erbgħa, 18 ta' Ġunju 2008

- b) l-istess persuna jew || persuni m'humiex intitolati **la individwalment u lanqas b'mod kongunt:**
- i) jeżerċitaw kontroll direttament jew indirettament fuq impriża li twettaq il-funzjonijiet ta' generazzjoni jew forniment, u li jeżerċitaw direttament jew indirettament kontroll u li jkollhom xi interessi fi jew jeżerċitaw xi dritt fuq operatur ta' sistema ta' trażmissjoni ■,
- jew
- ii) jeżerċitaw kontroll direttament jew indirettament fuq operatur ta' sistema ta' trażmissjoni ■, u li jeżerċitaw direttament jew indirettament kontroll jew li jkollhom xi interessi fi jew jeżerċitaw xi dritt fuq kwalunkwe mill-funzjonijiet ta' generazzjoni jew forniment;
- c) l-istess persuna jew || persuni mhumiex intitolati jaħtru membri tal-bord superviżorju, tal-bord amministrattiv jew tal-entitajiet li jirrappreżentaw l-impriża b'mod legali, ta' operatur tas-sistema ta' trażmissjoni ■, u li direttament jew indirettament jeżerċitaw kontroll jew li jkollhom kwalunkwe interessi fi jew jeżerċitaw kwalunkwe dritt fuq impriża li twettaq kwalunkwe mill-funzjonijiet ta' generazzjoni jew ta' forniment;
- d) l-istess persuna mhix intitolata tkun membru tal-bord superviżorju, tal-bord amministrattiv jew tal-entitajiet li jirrappreżentaw l-impriża b'mod legali, kemm ta' impriża li twettaq kwalunkwe mill-funzjonijiet ta' generazzjoni jew ta' forniment u operatur tas-sistema ta' trażmissjoni jew ta' sistema ta' trażmissjoni;
- e) ***L-istess persuna jew persuni m'humiex intitolati li joperaw sistema ta' trażmissjoni permezz ta' kuntratt ta' ġestjoni jew li jeżerċitaw influwenza fi kwalunkwe mod iehor li ma jinvolvix sjieda, jew li direttament jew indirettament jeżerċitaw kontroll jew ikollhom kwalunkwe interess f'impriża li twettaq kwalunkwe mill-funzjonijiet ta' generazzjoni jew ta' forniment jew jeżerċitaw kwalunkwe dritt fuq impriża ta' dan it-tip.***
2. L-interessi u d-drittijiet imsemmija fil-paragrafi 1(b) għandhom jinkludu, b'mod partikolari:
- a) is-sjieda ta' parti mill-kapital jew tal-assi tan-negozju;
- b) is-setgħa għall-eżerċizzju tad-drittijiet ta' votazzjoni;
- c) is-setgħa għall-hatra tal-membri tal-bord superviżorju, tal-bord amministrattiv jew tal-entitajiet li jirrappreżentaw l-impriża b'mod legali; jew
- d) id-dritt li jiksbu dividendi jew ishma oħra tal-benefiċċji.
3. Għall-finijiet tal-paragrafu 1(b), *it-terminu* "impriża li twettaq kwalunkwe mill-funzjonijiet ta' generazzjoni jew forniment" għandha tkopri "impriża li twettaq kwalunkwe mill-funzjonijiet ta' generazzjoni jew forniment" fi hdan it-tifsira tad-Direttiva 2003/55/KE || u t-termini "operatur tas-sistema ta' trażmissjoni" u "sistema ta' trażmissjoni" għandhom ikopru "operatur tas-sistema ta' trażmissjoni" u "sistema ta' trażmissjoni" fi hdan it-tifsira tad-Direttiva 2003/55/KE.
- 4. *L-Istati Membri għandhom jimmonitorjaw il-proċess biex jiġu separati l-impriži integrati vertikament u għandhom jippreżentaw rapport lill-Kummissjoni dwar il-progress li jkun sar.***
5. L-Istati Membri għandhom jippermettu derogi mill-paragrafi 1(b), 1(c) u 1(d) sa [id-data ta' traspożizzjoni biż-żieda ta' sentejn], sakemm l-operaturi tas-sistema ta' trażmissjoni ma jkunux jiffurmaw parti minn impriża integrata vertikament.
6. L-obbligu stipulat fil-paragrafu 1(a) jitiqes imwettaq f'sitwazzjoni fejn bosta impriži sidien ta' sistemi tat-trażmissjoni jkunu holqu impriża kongunta li taġixxi bħala operatur ta' sistema ta' trażmissjoni f'bosta Stati Membri għas-sistemi ta' trażmissjoni kkonċernati. ■

L-Erbgha, 18 ta' Ġunju 2008

7. Meta l-persuna msemmija fil-paragrafi 1 (b) sa (e) tal-paragrafu 1 tkun l-Istat Membru jew entità pubblika oħra, żewġ entitajiet pubbliċi li jeżerċitaw kontroll fuq operatur ta' sistema ta' trażmissjoni jew fuq sistema ta' trażmissjoni u fuq impriża li twettaq kwalunkwe waħda mill-funzjonijiet ta' generazzjoni jew forniment, mhix meqjusa li hi l-istess persuna jew persuni.

8. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-informazzjoni li tkun kummerċjalment sensittiva msemmija fl-Artikolu 12 miżmuma minn operatur ta' sistema ta' trażmissjoni li kienet tiffirma parti minn impriża integrata vertikalment u mill-persunal tagħha ta' dan l-operatur ta' sistema ta' trażmissjoni, ma tiġix trasferita lil impriži li jwettqu kwalunkwe mill-funzjonijiet ta' generazzjoni u ta' forniment."

(11) Għandhom jiddaħhlu l-artikolu li ġejjin:

"Artikolu 8a

Kontroll fuq proprjetarji ta' sistema ta' trażmissjoni u operaturi ta' sistema ta' trażmissjoni

1. Bla hsara għall-obbligi internazzjonali tal-Komunità, sistemi ta' trażmissjoni jew operaturi ta' sistemi ta' trażmissjoni m'għandhomx ikunu kkontrollati minn persuna jew persuni minn pajjiżi terzi.

2. Ftehim konkluż ma' pajjiżi terzi jew aktar li l-Komunità hija parti minnu jista' jippermetti deroga mill-paragrafu 1.

Artikolu 8b

Haħra u ċertifikazzjoni ta' operaturi tas-sistema ta' trażmissjoni

1. Impriži proprjetarji ta' sistema ta' trażmissjoni u li ġew iċċertifikati mill-awtorità regolatorja nazzjonali bħala li kkonformaw mar-rekwiżiti tal-Artikolu 8(1) u l-Artikolu 8a, skond il-proċedura ta' ċertifikazzjoni msemmija f'dan l-Artikolu, għandhom jiġu approvati u maħtura bħala operaturi ta' sistema ta' trażmissjoni mill-Istati Membri. Il-ħatra tal-operaturi tas-sistema ta' trażmissjoni għandha tiġi nnotifikata lill-Kummissjoni u ppubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea.

2. Bla hsara għall-obbligi internazzjonali tal-Komunità, meta tintalab ċertifikazzjoni minn proprjetarju ta' sistema ta' trażmissjoni jew operatur ta' sistema ta' trażmissjoni kkontrollata minn persuna jew persuni minn pajjiżi terzi skond l-Artikolu 8a, din għandha tkun miċħuda sakemm is-sid tas-sistema ta' trażmissjoni jew operatur ta' sistema ta' trażmissjoni ma jurix li mhemmx possibbiltà għall-entità kkonċernata li tkun influwenzata, bi ksur tal-Artikolu 8(1), direttament jew indirettament, minn kwalunkwe operatur attiv fil-produzzjoni jew il-forniment ta' gass jew elettriku jew minn pajjiżi terzi.

3. Operaturi ta' sistema ta' trażmissjoni għandhom jinnotifikaw lill-awtorità regolatorja nazzjonali bi kwalunkwe tranżazzjoni pplanata li jkollha mnejn teħtieġ valutazzjoni mill-ġdid tal-konformità tagħha mal-Artikoli 8(1) jew l-Artikolu 8a.

4. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jissorveljaw il-konformità kontinwa tal-operaturi ta' sistema ta' trażmissjoni mal-Artikoli 8(1) u l-Artikolu 8a. Għandhom jifthu proċedura ta' ċertifikazzjoni sabiex jiżguraw din il-konformità:

a) man-notifika mill-operatur tas-sistema ta' trażmissjoni skond il-paragrafu 3;

b) fuq inizjattiva tagħhom meta jkunu jafu li bidla pplanata fid-drittijiet jew l-influenza fuq il-proprjetarji tas-sistema ta' trażmissjoni jew operaturi ta' sistema ta' trażmissjoni tista' twassal għal ksur tal-Artikolu 8(1) jew l-Artikolu 8a, jew meta jkollhom għala jemmu li ksur bħal dan ikun seħħ; jew

c) fuq talba motivata tal-Kummissjoni.

L-Erbgħa, 18 ta' Ġunju 2008

5. L-awtoritajiet regolatorji għandhom jadottaw deċiżjoni dwar iċ-ċertifikazzjoni ta' operatur ta' sistema ta' trażmissjoni fi żmien erba' xhur mid-data tan-notifika mill-operatur tas-sistema ta' trażmissjoni jew mid-data tat-talba tal-Kummissjoni. Wara li jiskadi dan il-perjodu, iċ-ċertifikazzjonii titqies bhala mogħtija. Id-deċiżjoni espliċita jew taċita tal-awtorità regolatorja tista' ssir effettiva biss wara l-konklużjoni tal-proċedura stipulata fil-paragrafi 6 sa 9 u biss jekk il-Kummissjoni ma tqajjimx oġġezzjonijiet kontra.

6. Id-deċiżjoni espliċita jew taċita dwar iċ-ċertifikazzjoni ta' operatur ta' sistema ta' trażmissjoni għandha tkun innotifikata mingħajr dewmien lill-Kummissjoni mill-awtorità regolatorja, flimkien mal-informazzjoni rilevanti kollha fir-rigward ta' din id-deċiżjoni.

7. Il-Kummissjoni għandha teżamina n-notifika hekk kif tirċeviha. Fi żmien xahrejn mill-wasla tan-notifika, meta l-Kummissjoni ssib li d-deċiżjoni tal-awtorità regolatorja tqajjem dubji serji dwar il-kompatibilità tagħha mal-Artikoli 8(1), l-Artikolu 8a jew l-Artikolu 8b(2), għandha tiddeċiedi li tibda l-proċeduri. F'dan il-każ, għandha tistieden lill-awtorità regolatorja *nazzjonali* u lill-operatur tas-sistema ta' trażmissjoni kkonċernat biex iressqu l-kummenti. Meta titfittex informazzjoni addizzjonali mill-Kummissjoni, il-perjodu ta' xahrejn jista' jiġi estiż b'xahrejn żejda minn meta tkun waslet l-informazzjoni shiha.

8. Meta l-Kummissjoni tiddeċiedi li tibda l-proċeduri, fi żmien || erba' xhur mid-data ta' *dik* id-deċiżjoni, għandha tohroġ deċiżjoni finali

a) li ma tqajjimx oġġezzjonijiet kontra d-deċiżjoni tal-awtorità regolatorja *nazzjonali*;

jew

b) li tirrikjedi lill-awtorità regolatorja *nazzjonali* kkonċernata temenda jew tirtira d-deċiżjoni tagħha jekk tqis li ma kienx hemm konformità mal-Artikoli 8(1), 8a jew 8b(2).

9. Meta l-Kummissjoni ma tkunx hadet deċiżjoni biex tibda l-proċeduri jew deċiżjoni finali fil-perjodu ta' żmien stipulat fil-paragrafi 7 u 8 rispettivament, għandu jitqies li ma qajmitx oġġezzjonijiet kontra d-deċiżjoni tal-awtorità regolatorja *nazzjonali*.

10. L-awtorità regolatorja *nazzjonali* għandha tikkonforma mad-deċiżjoni tal-Kummissjoni biex temenda jew tirtira d-deċiżjoni dwar iċ-ċertifikazzjoni fi żmien erba' ġimġhat, u għandha tinforma lill-Kummissjoni skond dan.

11. Il-Kummissjoni u l-awtoritajiet regolatorji *nazzjonali* jistgħu jitolbu lill-operaturi tas-sistema ta' trażmissjoni u lill-impriżi li jwettqu kwalunkwe mill-funzjonijiet ta' generazzjoni jew ta' forniment kwalunkwe tagħrif rilevanti għat-tweqqif tal-kompiti tagħha skond dan l-Artikolu.

12. Il-Kummissjoni u l-awtoritajiet regolatorji *nazzjonali* għandhom jippreservaw il-kunfidenzjalità ta' informazzjoni kummerċjalment sensitiva."

■

(12) L-Artikolu 9 || għandu jiġi emendat kif ġej:

a) *il-punt (a) għandu jinbidel b'dan li ġej:*

"a) l-iżgurar tal-kapaċità għaż-żmien fit-tul tas-sistema li tissodisfa domanda raġonevoli għat-trażmissjoni tal-elettriku, topera, iżzomm u tiżviluppa taht kundizzjonijiet ekonomiċi sistemi ta' trażmissjoni sikuri, affidabbli u effiċjenti li jagħtu l-attenzjoni dovuta lill-*ambjent*, ■ fir-rigward ta' ***l-integrazzjoni*** tal-għejjun enerġetiċi li jiġġeddu u teknoloġija b'livell baxx ta' karbonju ***fis-sistema tan-network ta' distribuzzjoni u l-promozzjoni tal-effiċjenza tal-enerġija u r-riċerka u l-innovazzjoni;***"

L-Erbgha, 18 ta' Ġunju 2008

b) il-punt c) għandu jinbidel b'dan li ġej:

"c) jikkontrolla ċ-ċirkulazzjoni tal-enerġija fuq is-sistema, waqt li jikkunsidra skambji ma' sistemi interkonnessi oħra u standards komuni kkordinati fil-livell Ewropew. Għal dak il-għan, l-operatur tas-sistema tat-trasmissjoni għandu jkun responsabbli biex jiżgura sistema tal-elettriku tajba, ta' min jorbot fuqha u effiċjenti u, f'dak il-kuntest, biex jiżgura d-disponibilità tas-servizzi ancillari kollha neċessarji, inklużi dawk ipprovduti bħala reazzjoni għad-domanda fuq il-bażi ta' standards komuni, kemm-il darba din id-disponibilità tkun waħda indipendenti minn kwalunkwe sistema ta' trasmissjoni oħra li magħha s-sistema tiegħu tkun mgħaqqda;"

c) il-punt (d) għandu jinbidel b'dan li ġej:

"d) jipprovdi lill-operatur ta' kwalunkwe sistema oħra li magħha s-sistema tiegħu tkun mgħaqqda, informazzjoni biżżejjed biex jiżgura t-thaddim tajjeb u effiċjenti [...] u l-interoperabilità tas-sistema mgħaqqda, waqt li jsir użu komuni minn din l-informazzjoni;"

d) il-punt (f) għandu jinbidel b'dan li ġej:

"f) jipprovdi lill-utenti tas-sistema bl-informazzjoni li jkunu jehtieġu għall-aċċess effiċjenti għas-sistema, fuq il-bażi ta' standards komuni;"

e) il-punt li ġej għandu jiżdied:

"fa) il-ġbir ta' kirjiet u pagamenti ta' kongestjoni skond il-mekkanizmu ta' kumpens tal-operatur tas-sistema ta' inter-trażmissjoni, skond l-Artikolu 3 tar-Regolament (KE) Nru 1228/2003, li jagħti u jimmaniġġja l-aċċess għall-partijiet terzi u l-ghoti ta' spjegazzjonijiet raġunati meta dan l-aċċess ikun miċhud, li għandu jkun immonitorjat mill-awtoritajiet regolatorji nazzjonali; filwaqt li jwettqu l-hidmiet tagħhom skond dan l-Artikolu, l-operaturi tas-sistemi tat-trażmissjoni għandhom primarjament jiffacilitaw l-integrazzjoni tas-swieq u jużaw bl-aħjar mod il-kisbiet fil-benessri soċjoekonomiku."

(13) L-Artikolu 10 għandu jithassar.

I

14) L-Artikolu 11 għandu jinbidel kif ġej:

a) il-paragrafu 2 għandu jinbidel b'dan li ġej:

"2. Id-dispaċċ ta' stallazzjonijiet ta' generazzjoni u l-użu ta' interkonnnetturi għandhom jiġu determinati fuq il-bażi ta' kriterji li għandhom jiġu approvati minn awtoritajiet regolatorji nazzjonali u li dawn iridu jkunu oġġettivi, ippubblikati u applikati f'manjiera li ma tkunx diskriminatorja u li tkun tiżgura it-thaddim proprju tas-suq intern fil-qasam tal-elettriku. Dawn għandhom jikkunsidraw il-preċedenza ekonomika tal-elettriku minn stallazzjonijiet ta' generazzjoni disponibbli jew trasferimenti ta' interkonnnetturi kif ukoll ir-restrizzjonijiet tekniċi fuq is-sistema."

b) il-paragrafu 3 għandu jinbidel b'dan li ġej:

"3. Awtorità regolatorja nazzjonali għandha titlob lill-operatur tas-sistema, meta jkun qed jittrasmetti stallazzjonijiet ta' generazzjoni, biex jagħti prijorità lill-istallazzjonijiet ta' generazzjoni li jkunu qed jużaw ghejun ta' enerġija mġedda jew skart jew inkella li jkunu jipproduċu shana u qawwa kkumbinata hliet meta r-rekwiżiti ta' bilanċjar tekniku jew is-sikurezza u l-affidabilità tan-network ta' distribuzzjoni jkunu kompromessi."

c) il-paragrafu 5 għandu jinbidel b'dan li ġej:

"5. L-Istati Membri għandhom, permezz tal-awtoritajiet regolatorji nazzjonali, jitolbu lill-operaturi tas-sistema tat-trasmissjoni biex dawn ikunu konformi mal-istandards minimi għall-operat, għaž-żamma u l-iżvilupp tas-sistema tat-trasmissjoni, inkluża l-kapaċità tal-interkonnnettività. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jingħataw mandat akbar biex ikun żgurat li l-konsumatur Ewropew ikun meqjus fil-hidma tagħhom."

L-Erbgħa, 18 ta' Ġunju 2008

d) *il-paragrafi li ġejjin għandhom jiżdiedu:*

"7a. L-operaturi tas-sistema ta' trażmissjoni għandhom jiffaċilitaw il-parteeipazzjoni ta' klijenti finali kbar u ta' aggregaturi ta' klijenti finali fi swieq ta' riżerva u ta' bilanċ. Kull meta l-ġenerazzjoni u l-offerti ta' domanda jkollhom l-istess prezz, għandha tingħata prijorita lid-domanda.

7b. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jiżguraw li r-regoli u t-tariffi ta' bilanċ ikunu armonizzati kif xieraq fl-Istati Membri kollha sa... () B'mod partikulari, għandhom jiżguraw li l-klijenti finali kbar, l-aggregaturi ta' klijenti finali u l-ġeneraturi distribwiti jkunu kapaċi li jikkontribwixxu b'mod effettiv għall-bilanċ u għal servizzi anċillari rilevanti oħra.*

(*) *Sentejn wara d-dhul fis-seħh tad-Direttiva .../.../KE [li temenda d-Direttiva 2003/54/KE dwar ir-regoli komuni għas-suq intern fl-elettriku]."*

(15) L-Artikolu 12 għandu jinbidel b'dan li ġej:

"Artikolu 12

Kontroll fuq proprjetarji ta' sistema ta' trażmissjoni u operaturi ta' sistema ta' trażmissjoni

1. Bla ħsara għall-Artikolu 18 jew kwalunkwe obbligu legali biex l-informazzjoni tiġi żvelata, kull operatur ta' sistema tad-distribuzzjoni għandu jippreserva l-kunfidenzjalità ta' informazzjoni kummerċjalment sensittiva miksuba fil-kors tat-twettiq tal-kummerċ tiegħu, u għandu jipprevjeni informazzjoni dwar l-attivitajiet proprji li tista' tkun kummerċjalment vantaġġuza milli tiġi żvelata b'mod diskriminatorju, u b'mod partikolari ma għandux jikxef informazzjoni kummerċjalment sensitiva lill-partijiet li jkun baqa' tal-kumpanija, hlief jekk dan ikun meħtieġ għat-twettiq ta' tranzazzjoni ta' negozju. Sabiex tkun żgurata l-osservanza shiħa tar-regoli dwar is-seperazzjoni tal-informazzjoni, għandu jkun żgurat ukoll l-proprjetarju tat-trażmissjoni jew il-parti li jkun baqa' tal-kumpanija ma jużawx servizzi kongunti, minbarra minn funzjonijiet purament amministrattivi jew tal-IT (eż. l-ebda servizzi legali kongunt).

2. Operaturi tas-sistemi tat-trażmissjoni ma għandhomx, fil-kuntest ta' bejgħ jew xiri tal-gass naturali minn impriži relatati, jabbużaw minn informazzjoni kummerċjalment sensittiva miksuba minn terzi fil-kuntest tal-fornitura jew in-negozjar tal-aċċess għas-sistema.

3. *Informazzjoni kummerċjali ta' importanza essenzjali għall-kompetizzjoni fis-suq, b'mod partikulari għal informazzjoni li tippermetti l-identifikazzjoni tal-punt ta' tqassim, l-informazzjoni dwar il-kapaċità installata u l-informazzjoni dwar il-kapaċità tar-registranti, għandha tkun aċċessibbli għall-fornituri kollha tal-elettriku fis-suq. Fejn ikun meħtieġ, l-awtorità regolatorja nazzjonali għandha titlob lill-operaturi li huma responsabbli sabiex jgħaddu din l-informazzjoni lill-persuni kkonċernati."*

(16) L-Artikolu 14 għandu jkun emendat kif ġej:

a) *il-paragrafu 1 għandu jinbidel b'dan li ġej:*

"1. L-operatur tas-sistema tad-distribuzzjoni għandu jkun responsabbli li jiżgura l-kapaċità fuq perjodu ta' żmien twil tas-sistema biex tlaħħaq ma' domanda raġonevoli għad-distribuzzjoni tal-elettriku, għall-operazzjoni, manutenzjoni u jżvilupp f'kundizzjonijiet ekonomiċi ta' sistema ta' distribuzzjoni li tkun tajba, ta' min jafidaha u effiċjenti, partikolarment fejn għandu x'jaqsam l-ambjent, u għall-promozzjoni tal-effiċjenza enerġetika."

b) *il-paragrafu 3 għandu jinbidel b'dan li ġej:*

"3. L-operatur tas-sistema tad-distribuzzjoni għandu jipprovi lill-utenti tas-sistema bl-informazzjoni li dawn ikunu jeħtieġu għall-aċċess u l-użu effiċjenti tas-sistema."

c) *għandhom jiddaħhlu l-paragrafi li ġejjin wara l-paragrafu 3:*

“3a. L-operatur tas-sistema ta’ distribuzzjoni għandu jippreżenta lill-awtorità regolatorja nazzjonali rilevanti, fi żmien ... () proposta li tiddeskrivi s-sistemi xierqa ta’ informazzjoni u ta’ komunikazzjoni li għandhom jiġu implimentati sabiex jipprovdu l-informazzjoni msemmija fil-paragrafu 3. Dik il-proposta għandha tiffacilita, fost affarijiet ohra, l-użu tal-meters tal-elettriku bidirezżjonali, li għandhom jitqassmu lill-konsumaturi kollha fi żmien ... (**), il-partecipazzjoni attiva tal-konsumaturi finali u tal-ġeneraturi distribwiti fl-operat tas-sistema u l-fluss tal-informazzjoni fil-hin reali bejn l-operaturi tas-sistema ta’ distribuzzjoni u ta’ trażmissjoni bl-għan li jsir l-aħjar użu tal-ġenerazzjoni, tan-network u tar-riżorsi tad-domanda kollha disponibbli.*

3b. Fi żmien ... (***), l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom japprovaw jew jiċhdu l-proposti msemmija fil-paragrafu 3a. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jiżguraw l-interoperabilità shiha tas-sistemi ta’ informazzjoni u ta’ komunikazzjoni li se jiġu implimentati. Għal dan l-għan, huma jistgħu johorġu linjiġwida u jistiednu li jsiru emendi għall-proposti msemmija fil-paragrafu 3a.

3c. Qabel in-notifika lill-operatur tas-sistema tad-distribuzzjoni tad-deċiżjoni tiegħu rigward il-proposta msemmija fil-paragrafu 3, l-awtorità regolatorja nazzjonali għandha tinforma lill-Aġenzija jew, jekk din għadha ma bdiex taħdem, lill-Kummissjoni. L-Aġenzija jew il-Kummissjoni għandhom jiżguraw li s-sistemi tal-informazzjoni u tal-komunikazzjoni li se jkunu implimentati, jiffacilitaw l-iżvilupp tas-suq intern tal-elettriku u ma jdaħhlux xi ostakli tekniċi ġodda.

(*) *Sena mid-dhul fis-seħh tad-Direttiva .../.../KE [li temenda d-Direttiva 2003/54/KE dwar ir-regoli komuni għas-suq intern fil-qasam tal-elettriku].*

(**) *Għaxar snin mid-dhul fis-seħh tad-Direttiva .../.../KE [li temenda d-Direttiva 2003/54/KE dwar ir-regoli komuni għas-suq intern fil-qasam tal-elettriku].*

(***) *Sentejn mid-dhul fis-seħh tad-Direttiva .../.../KE [li temenda d-Direttiva 2003/54/KE dwar ir-regoli komuni għas-suq intern fil-qasam tal-elettriku].”*

(d) *il-paragrafu li ġej għandu jiddaħhal wara l-paragrafu 4:*

“4a. L-Istati Membri għandhom jinkoraġġixxu l-modernizzazzjoni tan-networks ta’ distribuzzjoni li għandhom jinbnew b’mod li jinkoraġġixxi l-ġenerazzjoni decentralizzata u jiżgura l-effiċjenza tal-enerġija.”

(17) L-Artikolu 15 għandu jkun emendat kif ġej:

(a) Fil-paragrafu 2(c), għandha tiżdied is-sentenza li ġejja wara l-ewwel sentenza:

“Sabiex jitwettqu dawn il-kompiti, l-operatur tas-sistema ta’ distribuzzjoni għandu jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu r-riżorsi neċessarji, inklużi dawk umani, tekniċi, finanzjarji u fiżiċi.”

(b) Il-paragrafu 2(d) għandu jkun emendat kif ġej:

(i) l-aħhar sentenza għandha tkun emendata kif ġej:

“Rapport ta’ kull sena, li jindika l-miżuri li jkunu ttiehdu, għandu jinghata mill-persuna jew organu responsabbli għas-sorveljanza tal-programm ta’ konformità, minn hawn ‘il quddiem “l-uffiċjal għall-konformità”, lill-awtorità regolatorja nazzjonali msemmija fl-Artikolu 22a(1) u għandu jiġi ppubblikat.”

(ii) Is-sentenza li ġejja għandha tiżdied:

“L-uffiċjal għall-konformità għandu jkun indipendenti bis-shih u għandu jkollu aċċess għat-tagħrif kollu neċessarju dwar l-operatur tas-sistema ta’ distribuzzjoni u dwar kwalunkwe kumpanija affiljata sabiex iwettaq il-kompitu tiegħu.”

L-Erbgħa, 18 ta' Ġunju 2008

(c) il-paragrafi li ġejjin għandhom jiżdiedu:

“3. Fejn l-operatur tas-sistema ta' distribuzzjoni jiffirma parti minn impriza integrata vertikament, ***l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali*** għandhom jiżguraw li l-attivitajiet tal-operatur tas-sistema ta' distribuzzjoni jiġu ssorveljati sabiex ma jkunx jista' japprofitta ruhu mill-integrazzjoni vertikali tiegħu biex ixekkel il-kompetizzjoni. B'mod partikolari, operaturi ta' sistemi ta' distribuzzjoni integrati vertikament ma għandhomx, fil-komunikazzjonijiet u l-l-użu tal-marka (branding) tagħhom, johlqu konfużjoni fir-rigward tal-identità separata tal-fergħa tal-forniment tal-impriza vertikament integrata.”

(18) L-Artikolu 17 għandu jinbidel b'dan li ġej:

“Din id-direttiva ma għandhiex tipprevjeni l-operazzjoni ta' operatur ta' sistema magħquda ta' trażmissjoni u distribuzzjoni dejjem sakemm, għal kull waħda mill-attivitajiet tagħha, jikkonforma mad-dispożizzjonijiet applikabbli tal-Artikoli 8, 10b u 15(1).”

(19) Fl-Artikolu 19, il-paragrafu 3 għandu jinbidel b'dan li ġej:

“3. ***L-impriza tal-elettriku għandhom, fis-sistema interna tagħhom ta' kif jinżammu l-kontijiet, iżommu kontijiet separati għal kull waħda mill-attivitajiet ta' trażmissjoni u distribuzzjoni li huma jwettqu daqs li kieku kellhom jagħmlu hekk jekk l-attivitajiet in kwistjoni kellhom jitwettqu minn impriza separati, bil-hsieb li jkunu evitati d-diskriminazzjoni, l-inter-sussidjarjeta u d-distorsjoni tal-kompetizzjoni. Dawn għandhom iżommu wkoll il-kontijiet, li jistgħu jkunu konsolidati, għal kull attività tal-elettriku li ma tkunx marbuta mat-trażmissjoni jew id-distribuzzjoni. Sa l-1 ta' Lulju 2007, dawn għandhom iżommu kontijiet separati dwar attivitajiet ta' provvista għall-klijenti eliġibbli u dwar attivitajiet ta' provvista għall-klijenti li ma jkunux eliġibbli. L-introjt mill-pusses tas-sistema tat-trażmissjoni/distribuzzjoni għandu jkun speċifikat fil-kontijiet. Fejn ikun xieraq, dawn għandhom iżommu kontijiet konsolidati għal attivitajiet ohra li ma jkunux tal-elettriku. Il-kontijiet interni għandhom jinkludu karta bilanċjanti u kont tal-qligħ u t-telf għal kull attività.***”

(20) Fl-Artikolu 20, il-paragrafu 2 għandu jinbidel b'dan li ġej:

“2. ***L-operatur ta' sistema ta' trażmissjoni jew distribuzzjoni jista' jirrifjuta l-aċċess fejn dan tkun tonqsu l-kapaċità disponibbli fizikament neċessarja. Għal rifjut bħal dan għandhom jingħataw raġunijiet sostanzjali, ibbażati fuq kriterji oġġettivi u ġustifikabbli teknikament u ekonomikament. L-awtorità regolatorja nazzjonali għandha tiżgura li dawn il-kriterji huma applikati b'mod konsistenti u li l-utent tas-sistema li ġie rifjutat aċċess għandu jkollu d-dritt li jappella. L-awtorità regolatorja nazzjonali għandha tiżgura, fejn ikun xieraq u meta jsehh dan ir-rifjut tal-aċċess, li l-operatur tas-sistema tat-trażmissjoni jew distribuzzjoni jipprovdi l-informazzjoni rilevanti fuq miżuri li jistgħu jkunu meħtieġa għall-infurzar tan-networks. Il-parti li tagħmel talba għal tali informazzjoni tista' tiġi ċċarġjata miżata raġonevoli li tkun tirrifletti n-nefsa biex tkun approvduta din l-informazzjoni.***”

(21) Fl-Artikolu 21, għandhom jiżdiedu l-paragrafi li ġejjin:

“2a. ***Klijenti eliġibbli għandu jkollhom id-dritt għal kuntratt simultanju ma' bosta fornituri.***”

“2b. ***L-Aġenzija għandha timmoniterja fil-hin reali s-swieq ta' bejgħ bl-ingrossa tal-elettriku organizzati kollha stabbiliti fl-Unjoni, fiż-Żona Ekonomika Ewropea u fil-pajjiżi ġirien sabiex jidentifikaw abbużi mill-enerġija jew nuqqasijiet tas-suq u jippromwovu titjib fl-effiċjenza tas-suq intern.***”

(22) Il-Kapitolu li ġej *għandu* jiddahhal wara l-Artikolu 22:

“KAPITOLU VIIa

AWTORITAJIET REGOLATORJI NAZZJONALI

Artikolu 22a

Ħatra u indipendenza tal-awtoritajiet regolatorji *nazzjonali*

1. Kull Stat Membru għandu jahtar awtorità regolatorja nazzjonali wahda.
2. L-Istati Membri għandhom jiggarrantixxu l-indipendenza tal-awtorità regolatorja *nazzjonali* u jiżguraw li teżerċita l-poteri tagħha b'mod imparzjali u trasparenti. Għal dan il-ghan, Stat Membru għandu jiżgura li, meta twettaq il-kompiti regolatorji kkonferiti fuqha permezz ta' din id-Direttiva **u leġiżlazzjoni rilevanti ohra**, l-awtorità regolatorja:
 - a) tkun legalment distinta u *funzjonalment* indipendenti minn kwalunkwe entità ohra pubblika jew privata ohra; u
 - b) li l-persunal tagħha u l-persuni responsabbli għall-ġestjoni tagħha jaġixxu indipendentement minn kull interess tas-suq, u
 - c) ma jippruvawx ifittxu jew jiehdu istruzzjonijiet **diretti** minn kwalunkwe gvern jew entità pubblika jew privata **waqt it-twettiq tal-hidma regolatorja**.
3. Sabiex titħares l-indipendenza tal-awtorità regolatorja *nazzjonali*, l-Istati Membri għandhom b'mod partikolari jiżguraw li:
 - a) l-awtorità regolatorja *nazzjonali* għandha personalità ġuridika, awtonomija **finanzjarja**, u riżorsi umani u finanzjarji biżżejjed biex twettaq id-dmirijiet tagħha;
 - b) **il-membri tal-bord tal-awtorità regolatorja nazzjonali jinhatru** għal perjodu fiss mhux rinovabbli ta' għall-inqas hames snin **iżda ta' mhux aktar minn seba' snin u li għall-ewwel mandat, dak il-perjodu għandu jkun ta' sentejn u nofs għal nofs il-membri. Il-membri jistgħu biss jitnehhew** mill-kariga matul il-mandat **tagħhom** jekk ma **jibqghux jissodisfaw il-kundizzjonijiet** stabbiliti f'dan l-Artikolu jew minhabba li **kienu hatja** ta' mgħiba hażina **skond il-liġi nazzjonali; u**
 - c) **il-htigijiet baġitarji tal-awtorità regolatorja nazzjonali huma koperti mid-dhul dirett mill-foperazzjonijiet fis-suq tal-enerġija.**

Artikolu 22b

L-ghanijiet ta' politika tal-awtorità regolatorja *nazzjonali*

Fit-twettiq tal-kompiti regolatorji speċifikati f'din id-Direttiva, l-awtorità regolatorja *nazzjonali* għandha tiehu l-miżuri kollha raġonevoli għall-ksib ta' dawn l-ghanijiet:

- a) il-promozzjoni, fkooperazzjoni mill-qrib mal-Kummissjoni, mal-Agenzjau l-awtoritajiet regolatorji *nazzjonali* ta' Stati Membri oħrajn || ta' suq intern tal-elettriku li jkun kompetittiv, sikur u ambjentalment sostenibbli fi hdan il-Komunità, u ftuh effettiv fis-suq għall-konsumaturi u l-fornituri kollha tal-Komunità **kif ukoll li jkun żgurat li n-networks tal-provvista tal-enerġija joperaw b'mod effettiv u affidabbli waqt li jitqiesu objettivi fuq perjodu ta' żmien twil;**
- b) l-iżvilupp ta' swieq || kompetittivi u li jiffunzjonaw tajjeb fi hdan l-Unjoni Ewropea sabiex jinkiseb l-ghan imsemmi fil-punt (a);

L-Erbgħa, 18 ta' Ġunju 2008

- c) it-tnehhija ta' **kwalunkwe** restrizzjonijiet fuq il-kummerċ fl-elettriku bejn l-Istati Membri, inkluż l-iżvilupp ta' kapacitajiet xierqa ta' trażmissjoni transkonfinali li jilqgħu d-domanda, **u jtejbu** l-integrazzjoni ta' swieq nazzjonali u **sabiex iħaffu** il-fluss bla xkiel tal-elettriku madwar l-Unjoni Ewropea;
- d) l-iżvilupp, **bl-iktar mod effettiv fir-rigward tal-ispiza**, || ta' sistemi ta' **networks orjentati lejn il-konsumatur**, sikuri, effiċjenti u ta' min joqghod fuqhom, li jippromwovu || l-adegwatezza tas-sistema **waqt li jiżguraw l-effiċjenza fl-enerġija u l-integrazzjoni ta' enerġiji li jiġġeddu fuq skala kbira u żgħira u generazzjoni distribwita kemm fin-networks ta' trażmissjoni kif ukoll ta' distribuzzjoni**;
- e) **il-facilitazzjoni tal-aċċess għan-network ta' kapacità ta' generazzjoni ġdida, b'mod partikolari t-tnehhija ta' ostakoli li jistgħu jimpedixxu d-dhul ta' kompetituri ġodda fis-suq u ta' enerġiji li jiġġeddu**;
- f) li jiġi żgurat li l-operaturi tan-network jingħataw inċentivi xierqa, kemm fit-tul kif ukoll fiż-żmien fil-qosor, **sabiex iżidu l-effiċjenzi fil-prestazzjoni tan-network u jġibu 'l quddiem l-integrazzjoni tas-suq**;
- g) li jiġi żgurat **li l-konsumaturi jibbenefikaw permezz tal-funzjonament effiċjenti tas-suq nazzjonali tagħhom, waqt li tkun promossa kompetizzjoni effettiva f'kooperazzjoni mal-awtoritajiet dwar il-kompetizzjoni, u li jkun żgurat il-harsien tal-konsumatur**;
- h) **li tingħata għajnuna għall-kisba ta' standards għolja ta' servizz universali u pubbliku fil-provvista tal-elettriku, li jingħata kontribut għall-harsien ta' konsumaturi vulnerabbli, u li tingħata għajnuna biex ikun żgurat li l-miżuri għall-harsien tal-konsumatur stipulati fl-Anness A jkunu effettivi; u**
- i) **l-armonizzazzjoni meħtieġa tal-proċessi tal-iskambju tad-data.**

Artikolu 22c

Dmirijiet u setgħat tal-awtorità regolatorja nazzjonali

1. L-awtorità regolatorja nazzjonali għandu jkollha d-dmirijiet li ġejjin **li hija għandha twettaq, fejn ikun xieraq, f'konsultazzjoni mill-qrib ma' korpi Komunitarji jew nazzjonali rilevanti oħra, operaturi tas-sistema ta' trażmissjoni u partijiet interessati fis-suq oħra u bla ħsara għall-kompetenzi speċifiċi tagħhom:**

- a) **l-istabbiliment jew l-approvazzjoni, b'mod indipendenti u skond kriterji trasparenti, ta' tariffi tan-network irregolati u tal-komponenti tat-tariffi tan-network**;
- b) li tiżgura l-konformità tal-operaturi tas-sistema ta' trażmissjoni u distribuzzjoni, u, meta dan ikun rilevanti, l-proprjetarji tas-sistema, kif ukoll kwalunkwe impriża tal-elettriku, mal-obbligi tagħhom skond din id-Direttiva u ma' leġiżlazzjoni rilevanti oħra tal-Komunità, inkluż f'dak li jirrigwarda l-kwistjonijiet transkonfinali;
- c) kooperazzjoni dwar kwistjonijiet transkonfinali mal-awtorità **regolatorja nazzjonali** jew l-awtoritajiet || ta' || l-Istati Membri **l-oħra u mal-Aġenzija inkluż li jkun żgurat li jkuen hemm kapacità ta' interkonnessjoni biżżejjed bejn l-infrastrutturi ta' trażmissjoni biex tissodisfa evalwazzjoni effiċjenti u globali tas-suq u l-kriterju tas-sigurtà tal-provvista, mingħajr ma ssir diskriminazzjoni bejn l-impriži ta' forniment fi Stati Membri differenti**;
- d) il-konformità ma', u l-implimentazzjoni ta' **kwalunkwe deċiżjoni rilevanti li torbot tal-Kummissjoni u tal-Aġenzija ||**;
- e) tirrapporta kull sena dwar l-attività tagħha u dwar il-qadi ta' dmirijietha **lill-Kummissjoni, lill-awtoritajiet rilevanti tal-Istati Membri u lill-Aġenzija ||. Dawn ir-rapporti għandhom jkopru l-passi kollha li ttieħdu u r-riżultati li nkisbu fir-rigward ta' kull wiehed mill-kompiti elenkati f'dan l-Artikolu**;

L-Erbgħa, 18 ta' Ġunju 2008

- f) **il-monitoraġġ tal-konformità mar-rekwiżiti tas-separazzjoni skond din id-Direttiva u legiż-lazzjoni Komunitarja rilevanti oħra u li jiżguraw** li ma jkunx hemm sussidji inkroċati bejn l-attivitajiet ta' trażmissjoni, distribuzzjoni u forniment **kif ukoll li jiżguraw li t-tariffi ta' distribuzzjoni u trażmissjoni jiġu ffixxati minn qabel tal-perjodi rilevanti li matulhom dawn se japplikaw;**
- g) tirrevedi l-pjanijiet ta' investiment tal-operaturi tas-sistema ta' trażmissjoni, u tipprovdi fir-rapport annwali tagħha valutazzjoni tal-pjan ta' investiment tal-operaturi tas-sistema ta' trażmissjoni fir-rigward tal-konsistenza tiegħu mal-pjan ta' **l-investiment fin-network** madwar l-Ewropa fuq firxa ta' ghaxar snin kif imsemmi fl-Artikolu 2c(1) tar-Regolament (KE) Nru 1228/2003; **il-pjan ta' investiment fuq 10 snin għandu johloq incentivi għall-promozzjoni ta' investimenti, u jiżgura li l-kwalità u l-kwantità tal-ħaddiema jkunu biżżejjed biex jissodisfaw l-obbligi tas-servizz; in-nuqqas ta' konformità mal-pjan ta' investiment fuq 10 snin mill-operatur rilevanti għandu jirriżulta f'sanzjonijiet proporzjonali imposti mill-awtorità regulatorja nazzjonali fuq l-operatur skond ir-rakkomandazzjonijiet mahruġa mill-Aġenzija;**
- h) **l-approvazzjoni tal-pjanijiet ta' investiment annwali tal-operaturi tas-sistema ta' trażmissjoni;**
- i) il-monitoraġġ **tal-konformità mar-rekwiżiti** tas-sigurtà u l-affidabbiltà tan-network, **bl-iffissar jew l-approvazzjoni ta' standards u ta' rekwiżiti għall-kwalità tas-servizz u l-provvista** u r-reviżjoni **tar-prestazzjoni fil-passat f'termini ta' kwalità tas-servizz u tal-forniment u tar-regoli** dwar is-sigurtà u l-affidabbiltà tan-network;
- j) tissorvelja l-livell ta' trasparenza, tiżgura l-konformità mal-obbligi ta' trasparenza min-naħa tal-impriżi tal-elettriku;
- k) **l-inkoraġġiment tal-iżvilupp ta' kuntratti ta' provvista mingħajr interuzzjoni Ewropej;**
- l) tissorvelja l-livell ta' ftuħ **effettiv** fis-suq u ta' kompetizzjoni fil-livelli ta' bejgħ bl-ingrossa u bl-imnut, inklużi l-boroż tal-elettriku prezzijiet domestiċi, **rati tal-bdil, -kondizzjonijiet ta' pagament minn qabel adegwati li jirriflettu l-konsum reali, ir-rati tal-konnessjoni u l-qtugħ, l-ispejjeż għall-manutenzjoni** u lmenti domestiċi **f'forma miftiehma**, u kwalunkwe tixkil jew restrizzjoni tal-kompetizzjoni f'koperazzjoni mal-awtoritajiet dwar il-kompetizzjoni, inkluż billi tipprovdi kull tagħrif rilevanti, filwaqt li tgħaddi l-kazijiet rilevanti lill-awtoritajiet dwar il-kompetizzjoni rilevanti;
- m) **il-monitoraġġ ta' prattiċi kuntrattwali restrittivi, inkluż klawżoli ta' esklussività, li jistgħu jimpedixxu konsumaturi mhux domestiċi milli jagħmlu kuntratt fl-istess hin ma' iktar minn fornitur wieħed jew li jirrestringu l-għażla tagħhom li jagħmlu danu fejn xieraq, għandhom jinfirmaw lill-awtoritajiet nazzjonali tal-kompetizzjoni bi prattiċi bħal dawn;**
- n) **b'kunsiderazzjoni shiħa għad-dispożizzjonijiet tat-Trattat, li jipromwovi l-ftehimiet fuq bażi ta' perjodi twal ta' żmien bejn il-konsumaturi u l-fornituri tal-enerġija li jikkontribwixxu għat-titjib tal-produzzjoni u d-distribuzzjoni tal-enerġija u fl-istess hin jippermettu lill-konsumaturi li jaqsmu l-benefiċċji li jirriżultaw, sakemm ftehimiet bħal dawn jistgħu jikkontribwixxu wkoll għall-aħjar livell ta' investiment fil-qasam tal-enerġija;**
- o) **ir-rikonoxximent ta' libertà kuntrattwali fir-rigward ta' kuntratti fit-tul u l-possibiltà li jiġu konklużi kuntratti bbażati fuq l-assi sakemm dawn ikunu kompatibbli mal-legiżlazzjoni Komunitarja;**
- p) tissorvelja ż-żmien li jittiehed mill-impriżi ta' trażmissjoni u ta' distribuzzjoni biex isiru konnessjonijiet u tiswijiet **u jiġu imposti sanzjonijiet skond il-linji gwida provduti mill-Aġenzija jekk tali konnessjonijiet u tiswijietjitwalu mingħajr raġuni valida;**
- q) bla hsara għall-kompetenza tal-awtoritajiet regolatorji l-oħra, **tissorvelja standards għoljin ta' servizzi universali u pubbliki għall-elettriku u il-protezzjoni ta' klijenti vunnerabbli** ¶

L-Erbgħa, 18 ta' Ġunju 2008

- r) *tizgura li l-miżuri għall-harsien tal-konsumatur stipulati fl-Anness A jkunu effettivi u infurzati;*
- s) *tippubblika rakkomandazzjonijiet, mill-inqas fuq bażi annwali, dwar il-konformità tat-tariffi tal-forniment mal-Artikolu 3, billi, f'dawk ir-rakkomandazzjonijiet, tagħti attenzjoni xierqa lill-impatt fuq it-thaddim tas-suq tal-prezzijiet regolati eżattament prezzijiet bil-ingrossa u dawk tal-klijent aħħari;*
- t) *jigū rrapportati lill-awtoritajiet nazzjonali tal-kompetizzjoni u lill-Kummissjoni dawk l-Istati Membri fejn it-tariffi regolati huma aktar baxxi mill-prezz tas-suq;*
- u) *tistabbilixxi regoli standard li jmexxu r-relazzjonijiet bejn il-konsumatur finali u l-fornituri, bejn id-distributuri u l-operaturi tas-sistema ta' kejl, li jkopru mill-anqas l-aċċess għall-konsumaturi għal data dwar il-konsum, inklużi l-prezzijiet u kull spiza marbuta miegħu, l-applikazzjoni ta' format armonizzat faċli biex jinftiehem għal data bħal din, il-hlas minn qabel adegwat li jirrifletti l-konsum reali u l-aċċess pront għall-klijenti kollha għal din it-tip ta' data skond il-paragrafu (h) tal-Anness A;*
- v) *tissorvelja l-implimentazzjoni tar-regoli għar-rwoli u r-responsabbiltajiet tal-operaturi tas-sistema ta' trażmissjoni, tal-operaturi tas-sistema ta' distribuzzjoni, il-fornituri u l-klijenti u ta' partijiet oħrajn fis-suq skond ir-Regolament (KE) Nru 1228/2003;*
- w) *tissorvelja l-investment fil-kapaċitajiet ta' generazzjoni fir-rigward ta' sigurtà ta' provvista;*
- x) *teżerċita fejn xieraq id-dritt ta' veto fuq deċiżjonijiet dwar il-ħatra jew it-tkeċċija ta' persuni responsabbli għat-tmexxija ġenerali ta' operatur ta' sistema tat-trażmissjoni;*
- y) *l-iffissar jew l-approvazzjoni ta' tariffi tan-network u l-pubblikazzjoni tal-metodoloġija li ntużat biex jigū ffissati tariffi bħal dawn;*
- z) *tistabbilixxi jew tapprova l-istandards għall-kwalità tas-servizz, għas-sorveljanza, għall-implimentazzjoni tagħhom u għall-impożizzjoni ta' sanzjonijiet għan-nuqqas ta' konformità magħhom;*
- aa) *is-sorveljanza tal-implimentazzjoni tal-miżuri ta' salvagwardja msemmija fl-Artikolu 24;*
- ab) *l-armonizzazzjoni ta' proċessi ta' skambju ta' data għall-proċessi tas-suq l-aktar importanti fuq livell reġjonali;*
- ac) *l-impożizzjoni ta' limiti massimi fil-prezzijiet fi swieq mhux kompetittivi għal perjodu definit sabiex jitharsu l-konsumaturi kontra l-abbużi fis-suq, dawn limiti massimi jitpoġġew f'livell għoli biżżejjed biex ma jiskoraġġawx lil min dahal għid fis-suq jew l-espansjoni ta' kompetituri eżistenti;*
- ad) *il-verifika tal-politiki ta' manutenzjoni tal-operaturi tas-sistema ta' trażmissjoni;*
- ae) *l-iżvilupp, flimkien mal-awtoritajiet rilevanti tal-ippjanar, ta' linji gwida rigward proċedura ta' liċenzjar limitata biż-żmien biex jigū mħajra applikanti godda fil-generazzjoni ta' l-elettriku u l-kummerċ; u*
- af) *jigi assigurat li ċaqliq tal-prezzijiet bl-ingrossa jkun trasparenti.*

2. *Jekk Stat Membru hekk jipprovd, id-doveri tas-sorveljanza msemmija fil-paragrafu 1 jistgħu jitwettqu minn awtorità oħra barra l-awtorità regolatorja nazzjonali. F'każ bħal dan, l-informazzjoni li tirriżulta minn dan il-monitoraġġ għandha titqiegħed għad-dispożizzjoni tal-awtorità regolatorja nazzjonali kemm jista' jkun malajr.*

Skond il-prinċipji ta' regolamentazzjoni aħjar, l-awtorità regolatorja nazzjonalighandha, kif xieraq, tikkonsulta ma' operaturi tas-sistema ta' trażmissjoni u tikkopera mill-qrib ma' awtoritajiet nazzjonali rilevanti oħra fit-tweqqif tad-doveri msemmija fil-paragrafu 1, filwaqt li tippreserva l-indipendenza tagħhom mingħajr preġudizzju tal-kompetenzi speċifiċi tagħhom.

L-Erbgha, 18 ta' Ġunju 2008

3. Minbarra l-kompiti kkonferiti fuqu skond il-paragrafu 1, meta operatur tas-sistema indipendenti jkun inhatar skond l-Artikolu 10, l-awtorità regolatorja għandha:

- a) tissorvelja l-konformità tal-proprjetarju tas-sistema ta' trażmissjoni u l-operatur indipendenti tas-sistema mal-obbligi tiegħu, u tohroġ penali għan-nuqqas ta' konformità skond il-paragrafu 5(d);
- b) tissorvelja r-relazzjonijiet u l-komunikazzjonijiet bejn l-operatur indipendenti tas-sistema u l-proprjetarju tas-sistema ta' trażmissjoni sabiex jiżgura l-konformità tal-operatur indipendenti tas-sistema mal-obbligi tiegħu, u b'mod partikolari għandha tapprova l-kuntratti u taġixxi bhala awtorità għar-riżoluzzjoni tat-tilwim bejn l-operatur indipendenti tas-sistema u l-proprjetarju tas-sistema ta' trażmissjoni fir-rigward ta' kull ilment imressaq minn kwalunkwe parti skond il-paragrafu 10;
- c) bla hsara għall-proċedura skond l-Artikolu 10(2c) ¶, għall-ewwel pjan ta' l-ewwel għaxar snin għall-iżvilupp tan-netwerk, tapprova l-ippjanar tal-investimenti u l-pjan multijannwali għall-iżvilupp tan-netwerk ippreżentati kull sena mill-operatur tas-sistema indipendenti;
- d) tiżgura li t-tariffi tal-aċċess għan-netwerk miġburin mill-operaturi tas-sistema indipendenti jkunu jinkludu hlas għall-proprjetarju jew proprjetarji tan-netwerk, li jipprovdi/u hlas adegwat tal-assi tan-netwerk u ta' kwalunkwe investiment ġdid fihom;
- e) ikollha s-setgħat li twettaq spezzjonijiet fuq is-sede tal-proprjetarju tas-sistema ta' trażmissjoni u tal-operatur tas-sistema indipendenti; u
- f) tissorvelja l-użu tal-kirjiet għall-kongestjoni miġbura mill-operatur tas-sistema ta' trażmissjoni indipendenti f'konformità mal-Artikolu 6(6) tar-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (KE) Nru 1228/2003.

4. Fis-sorveljanza tas-swieq nazzjonali tal-elettriku skond il-paragrafu 1(1), inkluż is-sorveljanza tal-prezzijiet bl-ingrossa u bl-imnut, l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jadottaw metodoloġiji armonizzati li sar qbil fuqhom u li ġew approvati mill-Aġenzija.

5. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jingħatawllhom is-setgħat li jippermettullhom iwettqu d-dmirijiet imsemmija fil-paragrafi 1 u 2 b'mod effiċjenti u mingħajr dewmien. Għal dan il-għan, l-awtorità regolatorja nazzjonali għandu jkollha ¶ is-setgħa li:

- a) ¶ tohroġ deċiżjonijiet li jorbtu dwar l-imprizi tal-elettriku;
- b) twettaq, f'kooperazzjoni mal-awtorità nazzjonali għall-kompetizzjoni, investigazzjonijiet dwar l-operat tas-swieq tal-elettriku, u tiddeciedi, fin-nuqqas ta' ksur ta' regoli tal-kompetizzjoni, dwar kull miżura xierqa meħtieġa u proporzjonata għall-promozzjoni ta' kompetizzjoni effettiva u tiżgura l-operat kif suppost tas-suq ¶;
- c) **tikseb** kwalunkwe informazzjoni mill-imprizi tal-elettriku li tkun rilevanti għall-qadi tad-dmirijiet tagħha; **inkluża kwalunkwe ġustifikazzjoni għaċ-ċaħda ta' aċċess għall-partijiet terzi, u kull informazzjoni dwar miżuri meħtieġa biex jissahhah in-network, u għandha tikkoopera mal-awtoritajiet regolatorji tas-suq finanzjarju fejn meħtieġ;**
- d) timponi sanzjonijiet effettivi, xierqa u disswassivi lil imprizi tal-elettriku li ma jikkonformawx mal-obbligi tagħhom skond din id-Direttiva jew kwalunkwe deċiżjoni tal-awtorità regolatorja jew tal-Aġenzija;
- e) twettaq investigazzjonijiet, bil-poteri rilevanti biex tmexxi ¶ r-riżoluzzjoni ta' tilwim skond l-Artikoli 10 u 11;
- f) tapprova miżuri ta' salvagwardja kif imsemmi fl-Artikolu 24.

L-Erbgħa, 18 ta' Ġunju 2008

6. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom ikunu responsabbli għall-istabbiliment jew l-approvazzjoni qabel ma jidhlu fis-seħh tat-termini u l-kundizzjonijiet għal:

- a) tqabbid u aċċess man-networks nazzjonali, inklużi tariffi tat-trasmissjoni u tad-distribuzzjoni **u l-metodoloġija jew, b'mod alternattivi, il-metodoloġiji u s-sorveljanza tagħhom għat-twaqqif jew għall-approvazzjoni ta' tariffi ta' trasmissjoni jew ta' distribuzzjoni.** Dawn it-tariffi għandhom jirriflettu l-ispejjeż attwali mgarrba, sakemm dawn l-ispejjeż jikkorrispondu ma' dawg ta' operatur effiċjenti u għandhom ikunu trasparenti. Huma għandhom jippermettu l-investimenti meħtieġa fin-networks li jsiru b'mod li jippermetti lil dawn l-investimenti li jaċċertaw il-vijabbiltà tan-networks. **Dawn it-tariffi m'għandhomx jiddiskriminaw kontra min ikun dahal għid fis-suq;**
- b) il-provizzjoni ta' servizzi li jibbilanċjaw li kemm jista' jkun possibbli għandhom jirriflettu l-ispiża reali u jkunu newtrali għad-dhul, filwaqt li jipprovdu inċentivi xierqa għall-utenti tan-networks biex jibbilanċjaw l-'input' u l-"offtakes" tagħhom; għandhom ikunu ġusti u mingħajr diskriminazzjoni u bbażati fuq kriterji oġġettivi;
- c) **aċċess għal infrastrutturi transkonfinali, inklużi l-proċeduri għall-allokazzjoni ta' kapacità u l-immaniġġjar tal-kongestjoni;**

L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandu jkollhom il-poter li jeħtieġu li l-operaturi ta' sistemi ta' trasmissjoni jimmodifikaw dawg it-termini u l-kundizzjonijiet.

7. Meta jiffissaw jew japprovaw **it-termini u l-kundizzjonijiet jew il-metodoloġiji tat-tariffi, u s-servizzi ta' bbilanċjar,** l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jiżguraw li l-operaturi tan-network jinghataw inċentiva tajbabizżejjed, kemm fit-tul kif ukoll fiż-żmien qasir, biex iżidu l-effiċjenzi, jinkoraġġixxu l-integrazzjoni tas-suq, **jiżguraw is-sigurtà tal-provvista,** u jappoġġjaw l-attivitajiet ta' riċerka.

8. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jimmoniterjaw l-immaniġġjar tal-kongestjoni fis-sistemi nazzjonali tal-elettriku u fl-interkonnetturi.

L-operaturi tas-sistema ta' trażmissjoni għandhom jissottomettu l-proċeduri tagħhom tal-immaniġġjar tal-kongestjoni, inkluża l-allokazzjoni tal-kapaċità, lill-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għall-approvazzjoni. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jitolbu emendi għal dawn il-proċeduri qabel ma japprovawhom.

9. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandu jkollhom l-awtorità li jirrikjedu lil operaturi tat-trasmissjoni u tad-distribuzzjoni, jekk meħtieġ, li jimmodifikaw it-termini u l-kundizzjonijiet, inklużi t-tariffi msemmija f'dan l-Artikolu, biex jaċċertaw li huma proporzjonati u applikati b'mod mhux diskriminatorju. **F'każ ta' dewmien rigward l-istabbiliment tat-tariffi ta' trażmissjoni u distribuzzjoni, l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandu jkollhom is-setgħa li jiffissaw tariffi ta' trażmissjoni u distribuzzjoni provvizorji u jiddeċiedu dwar il-miżuri xierqa ta' kumpens fil-każ li t-tariffi finali jiddevjaw minn dawn it-tariffi provvizorji.**

10. Kwalunkwe parti li jkollha lment kontra operatur tas-sistema tat-trasmissjoni jew distribuzzjoni **b'relazzjoni mal-obbligi ta' dak l-operatur skond din id-Direttiva,** tista' tirreferi l-ilment lill-awtorità regolatorja nazzjonali li, waqt li tkun qed taġixxi bhala awtorità li ssvoli t-tilwim, għandha tagħti deċiżjoni fi żmien xahrejn minn wara li din tkun irċeviet l-ilment. **Dak il-perjodu jista' jiġi estiż b'xahrejn fejn tintalab aktar informazzjoni mill-awtoritajiet regolatorji nazzjonali.** Dan il-perjodu jista' jiġi estiż bil-qbil tal-persuna li tkun għamlet l-ilment. **¶ Id-deċiżjoni tal-awtorità regolatorja nazzjonali għandha tkun vinkolanti sakemm ma tiġix irrevokata b'appell, u sal-waqt li sseħh din ir-revoka.**

11. Kwalunkwe parti li tkun affettwata u li jkollha d-dritt li tressaq ilment dwar deċiżjoni fuq metodoloġiji mehuda skond dan l-Artikolu jew, fejn l-awtorità regolatorja nazzjonali jkollha l-obbligu li tikkonsulta ruhha dwar **it-tariffi jew** il-metodoloġiji proposti, din tista', minn talanqas fi żmien xahrejn, jew f'perjodu iqsar kif deċiż mill-Istati Membri, wara l-pubblikazzjoni tad-deċiżjoni jew il-proposta għad-deċiżjoni, tissottometti l-ilment għall-istharrig. Tali lment ma għandux iwassal għal xi sospensjoni.

L-Erbgha, 18 ta' Ġunju 2008

12. L-Istati Membri għandhom johlqu mekkaniżmi xieraq u effiċjenti għar-regolament, kontroll u trasparenza sabiex jiġi evitat abbuż ta' posizzjoni dominanti, b'mod partikolari bi żvantaġġ għall-konsumaturi, u kwalunkwe aġir predatorju. Dawn il-mekkaniżmi għandhom iqisu d-disposizzjonijiet tat-Trattat, u b'mod partikolari l-Artikolu 82 tiegħu.

13. **L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom johlqu servizz indipendenti għall-ilmenti jew skema ta' riparazzjoni alternattivi bħall-ombudsman indipendenti tal-enerġija jew korp tal-konsumaturi. Dak is-servizz jew skema għandu jkun responsabbli għall-ittrattar effiċjenti tal-ilmenti u għandhom ikunu konformi mal-kriterji tal-aħjar prattika. L-awtorità regolatorja nazzjonali għandha tistipula standards u linji gwida dwar kif il-produtturi u l-operaturi tan-network għandhom jitrattaw l-ilmenti.**

14. L-Istati Membri għandhom jaċċertaw li jittiehdu l-passi xierqa, inklużi azzjoni amministrativa jew proċeduri kriminali b'mod konformi mal-liġi nazzjonali tagħhom, kontra l-persuni naturali jew legali responsabbli fejn ir-regoli tal-kunfidenzjalità imposti minn din id-Direttiva ma jkunux ġew rispettati.

15. L-ilmenti msemmija fil-paragrafi 10 u 11 għandhom ikunu bla hsara għall-eżerċitu tad-drittijiet tal-appell taht il-liġijiet Komunitarji u nazzjonali.

16. **Id-Deciżjonijiet mehuda mill-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom ikunu kompletament motivati u disponibbli għall-pubbliku biex jinghata spazju għall-iskrutinju legali.**

17. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li jeżistu mekkaniżmi xierqa fuq livell nazzjonali li bihom parti affettwata minn deciżjoni ta' awtorità regolatorja nazzjonali jkollha d-dritt għall-appell lil entità **gudizzjarju nazzjonali jew awtorità indipendenti nazzjonali oħra**, li hija indipendenti mill-partijiet involuti u **minn kull gvern.**

I

Artikolu 22d

Reġim regolatorju għal kwistjonijiet transkonfinali

1. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jikkooperaw mill-qrib u jikkonsultaw ma' xulxin, u għandhom jipprovdur l-xulxin u l-Aġenzija b'kull informazzjoni meħtieġa għat-tweġiq ta' dmirijiethom skond id-Direttiva. Dwar l-informazzjoni li tiġi skambjata, l-awtorità li tirċievi għandha tiżgura l-istess livell ta' kunfidenzjalità bħal tal-awtorità li tibgħat l-informazzjoni kkonċernata.

2. **Sabiex ikun żgurat li, fejn ikun hemm swieq reġjonali tal-elettriku, l-integrazzjoni tagħhom tkun riflessa bi strutturi regolatorji xierqa. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali kkonċernati għandhom jiżguraw li, b'koperazzjoni mill-qrib ma' u taht it-tmexxija tal-Aġenzija, jitwettqu mill-anqas id-dmirijiet regolatorji li ġejjin rigward is-swieq reġjonali:**

- koperazzjoni** mill-anqas fil-livell reġjonali biex jinkoraġġixxu l-holqien ta' arranġamenti ta' operat sabiex tiġi żgurata ġestjoni ottima tan-network, sabiex jiġu promossi skambji kongunti ta' elettriku u l-allokkazzjoni ta' kapacità transkonfinali, kif ukoll sabiex jippermettu livell **xieraq** ta' kapacità ta' interkonnessjoni, **inkluż permezz ta' interkonnessjoni ġdida** fir-reġjun u **bejn ir-reġjuni** li jippermetti **l-iżvilupp** ta' kompetizzjoni effettiva u **t-titjib tas-sigurtà tal-provvista;**
- armonizzazzjoni għall-inqas fil-livell reġjonali relevanti tal-kodiċi kollha tekniku u tas-suq għall-operaturi relevanti tas-sistema ta' trażmissjoni u partecipanti ewlenin oħra tas-suq;**
- l-armonizzazzjoni tar-regoli li jikkontrollaw l-immanigġjar tal-kongestjoni u d-distribuzzjoni mill-ġdid b'mod ġust tad-dhul u/jew tal-infiq għall-immanigġjar tal-kongestjoni fost il-partecipanti ewlenin kollha tas-suq;**
- regoli li jiżguraw li l-proprjetarji u/jew il-manigġers ta' skambju/skambji tal-enerġija li joperaw "il-pool market" reġjonali relevanti huma kompletament indipendenti mill-proprjetarji u/jew mill-manigġers ta' 'generation assets';**

L-Erbgħa, 18 ta' Ġunju 2008

3. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom ikollhom id-dritt li jagħmlu ftehimiet bejniethom biex irawwmu koperazzjoni regolatorja, u l-azzjonijiet imsemmija fil-paragrafi 1 u 2 għandhom jitwettqu, kif xieraq, b'konsultazzjoni mill-qrib ma' awtoritajiet nazzjonali kkonċernati oħra u mingħajr preġudizzju għall-kompetenzi speċifiċi tagħhom.

4. L-Aġenzija għandha tiddeciedi dwar ir-reġim regolatorju għall-infrastruttura li tgħaqqad mill-inqas żewġ Stati Membri:

- a) fuq talba kongunta mill-awtoritajiet regolatorji nazzjonali kompetenti, jew,
- b) meta l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali kompetenti ma jkunx irnexxielhom jilhqqu qbil dwar ir-reġim regolatorju xieraq fi żmien sitt xhur mid-data meta l-fajl gie pprezentat lill-ahhar minn dawn l-awtoritajiet regolatorji.

I

Artikolu 22e

Konformità mal-Linji Gwida

1. *Il-Kummissjoni jew kwalunkwe awtorità regolatorja nazzjonali* || jistgħu jitolbu l-opinjoni tal-Aġenzija dwar il-konformità ta' deċiżjoni mehuda minn awtorità regolatorja b'linji gwida msemmija f'din id-Direttiva jew fir-Regolament (KE) Nru 1228/2003.

2. L-Aġenzija għandha tagħti l-opinjoni tagħha *lill-Kummissjoni jew lill-awtorità regolatorja* li tkun talbitha ||, rispettivament, u lill-awtorità regolatorja *nazzjonali* li tkun hadet id-deċiżjoni kkonċernata fi żmien erba' xhur *mid-data tat-talba*.

3. Meta l-awtorità regolatorja *nazzjonali* li tkun hadet id-deċiżjoni *in kwistjoni* ma tikkonformax mal-opinjoni tal-Aġenzija fi żmien erba' xhur mid-data tal-wasla, l-Aġenzija għandha tgħarraf lill-Kummissjoni *b'dan*.

4. Kwalunkwe awtorità regolatorja *nazzjonali* tista' tinforma lill-Kummissjoni fejn tqis li deċiżjoni mehuda minn awtorità regolatorja *nazzjonali* ma tikkonformax ma' linji ta' gwida msemmija f'din id-Direttiva jew fir-Regolament (KE) Nru 1228/2003 fi żmien xahrejn mid-data ta' dik id-Deċiżjoni.

5. Meta l-Kummissjoni, fi żmien xahrejn minn meta tkun ġiet infurmata mill-Aġenzija skond il-paragrafu 3 jew minn awtorità regolatorja skond il-paragrafu 4, u fuq l-inzjattiva tagħha stess fi żmien tliet xhur mid-data tad-deċiżjoni, issib li d-deċiżjoni ta' awtorità regolatorja *nazzjonali* tqajjem dubji serji dwar il-kompatibilità tagħha mal-linji gwida msemmija f'din id-Direttiva jew fir-regolament (KE) Nru 1228/2003, il-Kummissjoni tista' tiddeciedi li tibda l-proċeduri. Fdan il-każ, għandha tistieden lill-awtorità regolatorja *nazzjonali* u lill-partijiet għall-proċeduri quddiem l-awtorità regolatorja *nazzjonali* biex iressqu l-kummenti tagħhom.

6. Meta l-Kummissjoni tiddeciedi li tibda l-proċeduri, fi żmien || erba' xhur mid-data ta' din id-deċiżjoni, għandha tohroġ deċiżjoni finali:

- a) li ma tqajjimx oġġezzjonijiet kontra d-deċiżjoni tal-awtorità regolatorja; jew
- b) li tirrikjedi lill-awtorità regolatorja *nazzjonali* kkonċernata temenda jew tirtira d-deċiżjoni tagħha jekk tqis li ma kienx hemm konformità mal-linji gwida.

7. Meta l-Kummissjoni ma tkunx hadet deċiżjoni biex tibda l-proċeduri jew deċiżjoni finali fil-perjodu ta' żmien stipulat fil-paragrafi 5 u 6 rispettivament, għandu jitqies li ma qajmitx oġġezzjonijiet kontra d-deċiżjoni tal-awtorità regolatorja *nazzjonali*.

L-Erbgha, 18 ta' Ġunju 2008

8. L-awtorità regolatorja nazzjonali għandha tikkonforma mad-deċiżjoni tal-Kummissjoni biex temenda jew thassar id-deċiżjoni fi żmien xahrejn u għandha tinforma lill-Kummissjoni skond dan.

■

Artikolu 22f

Żamma ta' registri

1. L-Istati Membri għandhom jesigū li l-impriżi jżommu għad-dispożizzjoni tal-awtorità regolatorja nazzjonali, l-awtorità nazzjonali tal-kompetizzjoni u l-Kummissjoni, għal talanqas hames snin, id-dejta rilevanti fir-rigward tat-tranzazzjonijiet kollha fil-kuntratti tal-forniment tal-elettriku u d-derivattivi elettrici ma' klijenti bl-ingrossa u operatori tas-sistema ta' trażmissjoni.

2. Id-dejta għandha tinkludi dettalji dwar karatteristiċi finanzjarji, bħal tul ta' żmien, regoli dwar il-forniment u l-gheluq tat-tranzazzjonijiet rilevanti, il-kwantità, id-dati u l-hinijiet tal-eżekuzzjoni u l-prezzijiet tat-tranzazzjoni, u l-mezzi għall-identifikazzjoni tal-klijent bl-ingrossa kkonċernat, kif ukoll dettalji speċifiċi dwar il-pożizzjonijiet kollha miftuħin fil-kuntratti tal-forniment tal-elettriku u tad-derivattivi tal-elettriku.

3. L-awtorità regolatorja nazzjonali għandha **thejji rapport dwar ir-riżultati tal-investigazzjonijiet tagħha jew it-talba tagħha** lill-partecipanti fis-suq **waqt li tiżgura** li ma tiġix rilaxxata xi informazzjoni li tkun kummerċjalment sensitiva dwar atturi individwali fis-suq jew dwar tranzazzjonijiet individwali. ■

■

4. ||Dan l-Artikolu ma għandux johlq obbligi addizzjonali fil-konfront tal-awtoritajiet imsemmija fil-paragrafu 1 għal entitajiet li jidhlu fil-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva 2004/39/KE.

5. Fil-każ li l-awtoritajiet imsemmija fil-paragrafu 1 ikollhom bżonn l-aċċess għad-dejta miżmuma minn entitajiet li jidhlu fl-ambitu tad-Direttiva 2004/39/KE, l-awtoritajiet responsabbli skond dik id-Direttiva għandhom jipprovdu lil dawk l-awtoritajiet || fil-paragrafu 1 bid-dejta meħtieġa."

(23) L-Artikolu 23 għandu jithassar.

(24) L-Artikolu 26, għandu jiġi emendat b'dan li ġej:

a) il-paragrafu 2 għandu jinbidel b'dan li ġej:

"2. Stat Membru li, wara li d-Direttiva tkun dahlet fis-seħh, għal raġunijiet ta' natura teknika jkollu problemi sostanzjali biex jiftah is-suq tiegħu għal ċerti gruppi limitati ta' klijenti li ma jkunux domestiċi, imsemmija fl-Artikolu 21(1)(b), jista' japplika għal deroga minn din id-dispożizzjoni, li tista' tingħatalu mill-Kummissjoni għal perjodu li ma jkunx jeċċedi aktar minn 12-il xahar minn wara d-data msemmija fl-Artikolu 30(1). F'kull każ, deroga bħal din għandha tintemm fid-data msemmija f'Artikolu 21(1)(c)."

b) il-paragrafu li ġej għandu jiżdied:

"2a. L-Istati Membri jistgħu jeżentaw lil siti industrijali mid-dispożizzjonijiet tal-Kapitoli III, IV, V, VI u VII. Il-prinċipju ta' aċċess minn partijiet terzi m'għandux ikun affetwat minn tali eżenzjonijiet. Barra minn hekk, l-eżenzjonijiet ma jistgħux jinterferixxu mal-hidma tas-sistemi ta' tqassim pubbliċi."

■

(25) L-Anness A għandu jkun emendat kif ġej:

a) il-punt (a) għandu jinbidel b'dan li ġej:

"a) jingħata d-dritt li jsir kuntratt mal-fornitur tagħhom tas-servizz tal-elettriku li jispeċifika:

— l-identità u l-indirizz tal-fornitur;

— is-servizzi pprovduti, il-livelli ta' kwalità tas-servizz offruti, kif ukoll iż-żmien meta saret il-konnessjoni inizjali;

L-Erbgħa, 18 ta' Ġunju 2008

- it-tipi ta' servizzi ta' manutenzjoni offruti;
- il-mezzi li permezz tagħhom tista' tinkiseb informazzjoni aġġornata dwar it-tariffi kollha applikabbli u l-prezzijiet tal-manutenzjoni;
- it-tul tal-kuntratt, il-kundizzjonijiet għat-tiġdid u t-terminazzjoni tas-servizzi u tal-kuntratt, l-eżistenza ta' kwalunkwe dritt biex ikun hemm irtirar mingħajr hłas;
- kwalunkwe kumpens u arrangamenti ta' rifiżjoni li japplikaw jekk il-livelli tal-kwalità tas-servizz kuntrattat ma jintlahqux inklużi kontijiet mhux korretti u li jdumu ma jinħarġu;
- il-metodu kif jinbdew proċeduri għar-riżoluzzjoni ta' tilwimiet skond il-punt (f);
- informazzjoni fuq id-drittijiet tal-konsumatur, inkluż dak kollu msemmi hawn fuq, komunikati b'mod ċar permezz ta' kontijiet u ta' websites tal-impriżi tal-elettriku; u
- id-dettalji tal-awtorità kompetenti tal-appelli kif ukoll id-dettalji tal-proċedura li għandha tittiehed mill-konsumaturi fil-każ ta' tilwima.

Il-kundizzjonijiet għandhom ikunu ġusti u magħrufa sew minn qabel. Fi kwalunkwe każ, l-informazzjoni imsemmija f'dan il-punt għandha tkun provduta qabel il-konklużjoni jew il-konferma tal-kuntratt. Meta xi kuntratti jkunu konklużi permezz ta' intermedjarji, l-informazzjoni ta' hawn għandha wkoll tkun provduta qabel il-konklużjoni tal-kuntratt;

b) il-punt (b) għandu jinbidel b'dan li ġej:

“b) jingħata avviż xieraq ta' kull intenzjoni li jiġu modifikati l-kundizzjonijiet kuntrattwali u jkunu infurmati bid-dritt tagħhom li jirtiraw meta jingħata l-avviż. Fornituri tas-servizz għandhom jinnotifikaw lill-abbonati tagħhom direttament b'kull żieda fil-prezzijiet, fi żmien xieraq mhux aktar tard minn perjodu wiehed li fih jircievu l-kont wara li ż-żieda tidhol fis-seħħ b'mod trasparenti u li jinftiehem. L-Istati Membri għandhom jassiguraw li l-klijenti huma hielsa li jirtiraw minn kuntratti jekk ma jaċċettawx il-kundizzjonijiet godda notifikati lilhom mill-fornitur tagħhom tas-servizz tal-elettriku;”

c) il-punt (d) għandu jinbidel b'dan li ġej:

“d) tiġi offruta għażla wiesgħa ta' metodi ta' hłas, li m'għandhomx jiddiskriminaw kontra l-klijenti. Kull differenza fil-kundizzjonijiet ġenerali għandha tirrifletti l-ispejjeż għall-fornitur tas-sistemi differenti ta' hłas. Il-kundizzjonijiet ġenerali għandhom ikunu ġusti u trasparenti. Għandhom jingħataw b'lingwaġġ ċar u li jinftiehem. Il-klijenti għandhom ikunu protetti minn metodi ta' bejgħ mhux ġusti u li jqarrqu inkluż xkiel mhux kuntrattwali imposti min-negozjant eżempju dokumentazzjoni kuntrattwali eċċes-siva;”

d) il-punt (f) għandu jinbidel b'dan li ġej:

“f) jibbenefikaw minn proċeduri trasparenti, sempliċi u mhux għoljin biex jiġu riżolti l-ilmenti tagħhom. B'mod partikulari, il-konsumaturi kollha se jkollhom id-dritt għal twassil tas-servizzi u trattar tal-ilmenti mill-fornituri tagħhom tas-servizz tal-elettriku. Proċeduri bħal dawn għandhom iwasslu biex tilwimiet jiġu riżolti b'mod ġust u fil-waqt u fi żmien tliet xhur b'dispożizzjoni, fejn meħtieġ, ta' sistema ta' rimborż u/jew kumpens. Għandhom isegwu, kull fejn possibbli, il-prinċipji stabbiliti fir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni 98/257/KE (*)

(*) ĠU L 115, 17.4.1998, p. 31.”

e) || il-punti li ġejjin għandhom jiżdiedu:

“h) **jistgħu jibdlu għal fornitur ġdid b'faċilità** u jkollhom għad-dispożizzjoni tagħhom id-dejta dwar il-konsum, u għandhom ikunu jistgħu, bi ftehim esplicitu u mingħajr hłas, jagħtu lil kwalunkwe **fornitur awtorizzat** aċċess għad-dejta tagħha dwar il-kejl. Il-parti responsabbli għall-ġestjoni tad-dejta ikollha l-obbligu li tgħaddi **dik** id-dejta lill-impriża. L-Istati Membri għandhom jiddefinixxu format għad-dejta kif ukoll proċedura għall-fornituri u għall-konsumaturi biex ikollhom aċċess għad-dejta. L-ebda spiża addizzjonali ma tista' tiġi ddebitata lill-konsumatur għal dan is-servizz;

L-Erbgħa, 18 ta' Ġunju 2008

- i) għandhom jiġu infurmati tajjeb **mill-anqas kull tliet xhur** dwar il-konsum attwali tal-elettriku u l-ispejjeż. L-ebda spiża addizzjonali ma tista' tiġi ddebitata lill-konsumatur għal dan is-servizz. **L-Istati Membri għandhom jiżguraw li t-tqassim ta' arloġġi tad-dawl "smart" jintemm bl-anqas disturb possibbli lill-konsumaturi fi żmien ... (*) u għandha tkun ir-responsabilità tal-kumpaniji ta' distribuzzjoni jew provvista ta' elettricità. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom ikunu responsabbli mis-sorveljanza tal-proċess ta' iżvilupp bħal dan u mit-tfassil ta' standards komuni għal dak l-għan. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-istandards li jistabbilixxu r-rekwiżiti minimi tad-disinn tekniku u tal-operat għall-arloġġi tad-dawl, jindirizzaw kwistjonijiet ta' interoperabilità sabiex jitwassal l-aktar livell għoli ta' benefiċċju bl-aktar livell baxx ta' spejjeż għall-konsumaturi.**
- j) **għandhom jirċievu kont ta' għeluq finali wara kull tibdil fil-fornitur tal-elettriku sa mhux aktar tard minn xahar wara li l-fornitur ikkonċernat ikun ġie infurmat.**
- (*) **10 snin mid-dhul fis-seħh tad-Direttiva .../.../KE [li temenda d-Direttiva 2003/54/KE dwar ir-regoli komuni għall-suq intern ta' l-elettricità]."**

Artikolu 2

It-traspożizzjoni

1. L-Istati Membri għandhom idahhlu fis-seħh il-liġijiet, ir-regolamenti u d-dispożizzjonijiet amministrattivi meħtieġa sabiex jiġu konformi ma' din id-Direttiva sa... (*) || []. Għandhom jikkomunikaw minnufih lill-Kummissjoni t-test ta' dawn id-dispożizzjonijiet u tabella ta' korrelazzjoni bejn dawn id-dispożizzjonijiet u din id-Direttiva.

Għandhom japplikaw dawn id-dispożizzjonijiet minn ... (*).

Meta l-Istati Membri jadottaw dawn id-dispożizzjonijiet, dawn għandu jkun fihom referenza għal din id-Direttiva jew ikunu akkumpanjati b'din ir-referenza meta jiġu ppubblikati uffiċjalment. L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu kif għandha ssir referenza bħal din.

2. L-Istati Membri għandhom jikkomunikaw lill-Kummissjoni t-test tad-dispożizzjonijiet ewlenin tal-liġi nazzjonali li jadottaw fil-qasam kopert minn din id-Direttiva.

Artikolu 3

Dhul fis-seħh

Din id-Direttiva għandha tidhol fis-seħh fil-[...] gurnata wara dik tal-pubblikazzjoni tagħha *fil-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea*.

Artikolu 4

Din id-Direttiva hija indirizzata lill-Istati Membri.

Magħmul fi ||

Għall-Parlament Ewropew
Il-President

Għall-Kunsill
Il-President

(*) 18-il xahar wara d-dhul fis-seħh ta' din id-Direttiva.